

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Årsrapport 2020

Innhold

1 Leders beretning	3
2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall	4
2.1 Om DMF	4
2.2 DMFs hovedmål i 2020	4
2.3 Prioriterte tiltak og bestillinger 2020	5
2.3.1 Prioriterte tiltak	5
2.3.2 Bestillinger	5
2.4 Resultatkjeden	6
2.5 Utvalgte volumtall	7
2.5.1 Restanser	7
2.6 Utvalgte nøkkeltall	9
3. Aktiviteter og resultater i 2020	11
3.1 Prioriteringer og ressursbruk	11
3.2 DMFs bruk av virkemidler skal føre til en langsiktig, forsvarlig og bærekraftig forvaltning, utvinning og bearbeiding av mineraler.	13
3.3 DMFs virksomhet skal føre til at tidligere mineralvirksomhet er forsvarlig sikret og at tiltak for å redusere miljøkonsekvenser på hjemfalte gruveeiendommer underlagt NFD er gjennomført.	17
3.4 DMF skal sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser på Svalbard.	20
3.5 DMFs virksomhet skal føre til god veiledning og kommunikasjon til brukerne innenfor etatens virksomhetsområder.	21
3.6 Effektiv drift	23
3.7 Bestillinger	24
3.8 DMFs bruk av virkemidler	24
3.9. Andre føringer	25
4. Styring og kontroll i virksomheten	27
4.1 Risikovurderinger	27
4.2 Internkontroll	28
4.3 Bemannings-, kapasitet og kompetansesituasjonen i virksomheten	29
4.4 Likestilling	30
4.5 Tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet	30
5. Vurdering av framtidssutsikter	30
6. Årsregnskap	32
6.1 Ledelseskommentar til årsregnskapet 2020	32
6.2 Prinsippnote til årsregnskapet	34
Regnskapsrapporter og noter	

1 Leders beretning

Året som gikk skulle sett helt annerledes ut for oss i Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard. Vi flyttet inn i nye lokaler i Ladebekken 50 – et stort og ressurskrevende prosjekt for oss, som manifesterer utviklingen vår fra det historiske Bergvesenet til et tverrfaglig og moderne direktorat. Dette skulle vi ha feiret med et tiårsjubileum samtidig som vi markerte at vi flyttet inn i egnede lokaler. Det har vi vært nødt til å utsette. Som så mange andre måtte vi konstatere at dette ble et annerledes år.

Etter ti år med radikal transformasjon får jeg daglig bekreftelser på at våre medarbeidere nå løser direktoratets samfunnsoppdrag på en god og effektiv måte; vi bidrar til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler i Norge, inkludert å bidra til at Svalbards geologiske ressurser forvaltes og utnyttes best mulig til nytte for samfunnet.

Det er med stolthet jeg kan konstatere at vi i DMF har opprettholdt tjenestetilbudet vårt, samtidig som vi har fortsatt utviklingen og holdt oss friske gjennom pandemien. Ved årsslutt gjennomførte vi en full omdømmeundersøkelse sendt til 1570 respondenter, med en svarprosent på tretti. Undersøkelsen viser at DMF har et godt omdømme, en vesentlig forbedring fra omdømmekartleggingen vi gjorde i 2016. Våre medarbeidere har levert god kvalitet, også i dette vanskelige året.

Vi har vært opptatt av å være fleksible overfor næringen gjennom pandemien, og våre medarbeidere har lagt stor vekt på veilederrollen. Vi er glade for at mineralnæringen, slik det ser ut i dag, har greid seg bra gjennom dette året. Jeg er også svært glad for at mineralbransjen har omfavnet bærekraft-verktøyet TSM i løpet av 2020, og nå arbeider effektivt og planmessig med implementering. Jeg har arbeidet med å bringe TSM til landet i flere år, og jeg mener at dette er et kraftfullt verktøy for å utvikle næringen slik at de kan imøtekomme samfunnets økte krav til bærekraft i årene som kommer.

Helt siden 2016 har vi i DMF arbeidet hardt og målrettet for å redusere konsesjonskøen, som kom som en følge av innføringen av mineralloven. I løpet av 2020 har vi oppnådd å se enden av køen, som nå er nære ved å avsluttes. Restansen består av eldre og kompliserte saker som i seg selv tar tid.

Året har vært preget av stor innsats i DMF for å bistå arbeidet med å revidere mineralloven. Et arbeid som er svært viktig, og som krever mye ressurser av oss. Samtidig bidrar det til kraftig kompetanseutvikling hos oss.

For andre gang har vi fått midler via medfinansieringsordningen, og er godt i gang med vårt prosjekt for å utvikle «digital konsesjonsbehandling».

Selv om 2020 ble et år uten de store markeringene vi hadde planlagt, er det et år som har markert at vi gjennom vårt daglige arbeid oppfyller både samfunnsoppdraget vårt og styringsmålene våre.

Trondheim, 1. mars 2021

Randi Skirstad Grini
direktør

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Om DMF

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD).

DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler i Norge. DMF skal bidra til at Svalbards geologiske ressurser forvaltes og utnyttes best mulig til nytte for samfunnet.

DMF er organisert i 6 seksjoner, avdeling Svalbard og en prosjektorganisasjon, Endringsprosjektet, som vist i figur 1.

Ledelsen utgjør:

Direktør: Randi Skristad Grini

Avdelingsdirektør Svalbard: Peter Brugmans

Seksjonssjef Ressursforvaltning: Dragana Beric Skjøstad

Seksjonssjef Mineralutvinning: Marte Kristoffersen

Fungerende seksjonssjef Byggeråstoff: Unni Garberg

Seksjonssjef Driftsoppfølging: Torbjørn Killi Olsen

Seksjonssjef Sikring og miljø: Ingeborg Solberg

Seksjonssjef Administrasjon og fellestjenester: Hilde Lingstad

Figur 1: Organisasjonsstruktur

2.2 DMFs hovedmål i 2020

Mål 1: DMFs bruk av virkemidler skal føre til en langsiktig, forsvarlig og bærekraftig forvaltning, utvinning og bearbeiding av mineraler.

Mål 2: DMFs virksomhet skal føre til at tidligere mineralvirksomhet er forsvarlig sikret og at tiltak for å redusere miljøkonsekvenser på hjemfalte gruveieendommer underlagt NFD er gjennomført.

Mål 3: DMFs virksomhet skal føre til at Svalbards geologiske ressurser forvaltes og utnyttes på en best mulig måte for samfunnet.

Mål 4: DMFs virksomhet skal føre til god kommunikasjon og brukerrettet veiledning innenfor etatens virksomhetsområder.

2.3 Prioriterte tiltak og bestillinger 2020

2.3.1 Prioriterte tiltak

Utvikle rollen som forvalter av mineralressurser

Økningen i driftsbudsjettet for 2020 skal bidra til å legge til rette for ny aktivitet og bærekraftig vekst i mineralnæringen. DMF skal fortsette arbeidet med å redusere køen av konsesjonssøknader etter mineralloven. Samtidig skal DMF innrette sin virksomhet på en måte som ivaretar helheten av den rollen direktoratet har som forvalter av mineralressurser.

Effektive og brukerrettede tjenester

Departementet legger til grunn at DMF prioriterer ytterligere digitaliseringstiltak, både for effektivisering internt og for å kunne tilby bedre tjenester til eksterne brukere. DMF skal legge vekt på brukerorienterte løsninger i kommunikasjon og veiledning eksternt.

DMF skal videreføre arbeidet med å bedre kommunikasjonen og forståelsen mellom bransjen og direktoratet slik at tiltakshavere får bistand til å innrette sine prosjekter på en bergfaglig forsvarlig måte og med å sette opp driftsplaner og konsesjonssøknader i samsvar med DMFs krav.

2.3.2 Bestillinger

Basert på evalueringen av mineralloven i 2018, arbeider Nærings- og fiskeridepartementet nå med å vurdere hvilke forbedringer og forenklinger som kan gjøres i loven på kort sikt, og om det er problemstillinger som må utredes nærmere. DMF skal ved behov bistå NFD i forbindelse med oppfølgingen av evalueringen av mineralloven.

DMF skal sammen med NFD arbeide videre med å utforme gode mål og indikatorer for DMFs årlige virksomhet og se på muligheten for å utarbeide et mer helhetlig forslag til indikatorer for effektiv drift. NFD vil i 2020 oppdatere DMFs hovedinstruks. Arbeidet med mål og indikatorer må sees i sammenheng med dette arbeidet. NFD vil ta initiativ til samarbeid om bestillingen.

Øvrige bestillinger i løpet av 2020

Bane NOR/Larvik

I etterkant av DMFs innsigelse til valg av ny jernbanetrase i Larvik ble DMF bedt om å bidra til å opplyse saken. Dette på bestilling fra KMD. DMF deltok på befaring og holdt presentasjon før avgjørende beslutningen i Larviksaken tidlig i 2020. I tillegg ble DMF bedt om å bidra til en utredning om Stålaker-korridoren i samarbeid med BaneNOR. Utredningen ble levert 10. juli i henhold til fristen.

Ressurssituasjon - sentrale Østlandet

DMF laget en sammenstilling av ressurssituasjonen rundt Oslo for Bærum kommune (Steinskogen utvidelse og stadfesting etter markaloven) på oppdrag fra KLD via NFD. Dette har bidratt til at ressursen ble ivarettatt for fremtidig utvinning.

Statlig plan for E39 Lyngdal - Ålgård

Vi har levert en faglig vurdering og gitt innspill til NFD i forbindelse med departements foreleggelse av E39 fra Lyngdal til Ålgård.

Dalen gruve i Brevik

Samarbeidsprosjekt med Miljødirektoratet i forbindelse med vurdering av samdrift deponi og drift ved Dalen gruve i Brevik, på oppdrag fra NFD.

Annet

I tillegg har vi svart ut flere henvendelser fra NFD for departementsforeleggelsler i forbindelse med vernesaker.

2.4 Resultatkjeden

Figur 2: DMFs resultatkjede

2.5 Utvalgte volumtall

Utvalgte volumtall for 2020 er vist i tabell 1.

Tabell 1: Utvalgte volumtall for perioden 2010 til 2020

Periode	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inngående dokumenter	2268	3418	1722	2038	4344	5118	5624	7544	8311	8085	6916
Hvorav nye saker	809	922	1142	1200	1974	2163	2099	2180	4210	3981	4295
Hvorav kommuneplaner				138	124	101	171	143	115	96	115
Hvorav reguleringsplaner				167	631	505	594	583	715	665	541
Hvorav innsynsbegjæringer	11	245	335	223	270	347	511	985	1590	1627	2139 ¹⁾
Utgående dokumenter	1390	1726	2175	1677	2931	3871	4163	4399	5102	4947	4913
Hvorav kommuneplaner		34	138	134	146	116	134	127	142	174	138
Hvorav reguleringsplaner		92	144	153	263	226	282	273	685	663	639 ²⁾
Hvorav innsynsbegjæringer	5	243	326	236	264	349	513	398	655	714	897 ¹⁾
Nye driftskonsesjonssaker	17	20	44	55	413	212	103	70	90	90	68
Vedtak om konsesjon	5	15	27	30	32	71	101	183	161	156	97
Avslag/avvisning/avsluttet	0	0	1	1	4	3	4	22	50	30	45

¹⁾ Inngående innsynsbegjæringer blir registrert som flere dokumenter. I svar på innsynsbegjæring blir flere dokumenter slått sammen til ett utgående dokument.

²⁾ Fra 2018 inkluderer dette tallet også besvarte «varsel om oppstart» av reguleringsarbeid.

2.5.1 Restanser

DMF har mange saker som naturlig går over flere år, og det vil ikke være hensiktsmessig å fremstille dette tallmessig i tabells form. Vi har derfor valgt å gi en oppsummering av det vi vurderer som restanser i DMFs virksomhet. Restanser henger også sammen med prioritering av ressursene i DMF.

Bergrettigheter

Undersøkelserapporter mottatt i årene 2017-2020 er ikke gjennomgått med hensyn på oppfyllelse av rapporteringsplikt ved gjennomført undersøkelsesarbeid på statens mineraler. DMF har ikke hatt kapasitet til å vurdere innholdet i rapportene med hensyn på eventuell bedriftssensitiv informasjon som ikke kan publiseres.

Undersøkelserapporter mottatt for årene 2013-2016 (omkring 25 stk.) er gjennomgått, men ikke publisert.

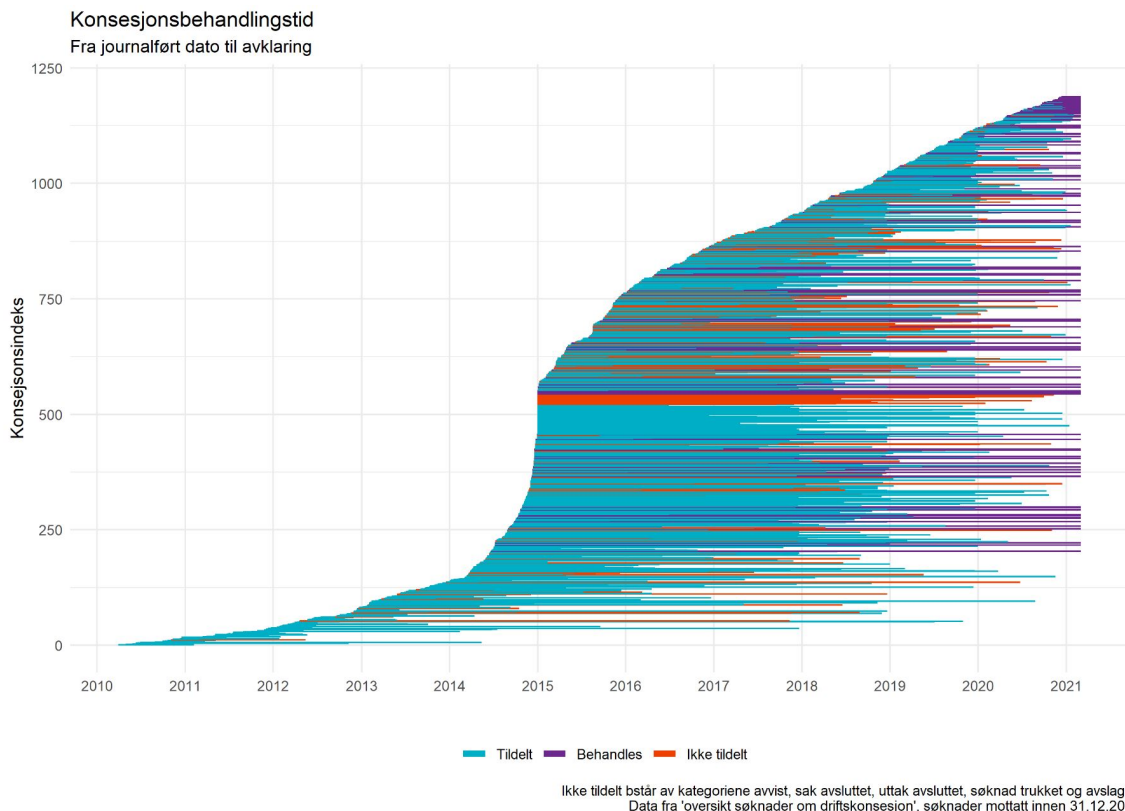
I 2020 har det ikke vært mulig å gjennomføre en systematisk kontroll på om rapporteringsplikt ved fristillelse av rettigheter er oppfylt.

Søknad om driftskonsesjon

Per 31.12.2020 hadde DMF 140 søknader om driftskonsesjon som ikke var ferdig behandlet [fremgår også i tekst «Status konsesjonsbehandling». 21 av disse sakene er søknader som kom inn i perioden september-desember. DMF regner minimum fire måneder saksbehandlingstid, og disse sakene regnes derfor ikke som restanser. Dette gir en restanse ved årsslutt på 119 saker.

Figur 3: Saksbehandlingstid – søknad om driftskonsesjon

Mislighold/konkurs

En viktig målsetning i mineralloven er å sikre at områder hvor det foregår uttak av mineralske ressurser blir forsvarlig sikret og ryddet underveis og etter endt drift – for eksempel ved konkurs. Det hender også at tiltakshavere avslutter virksomheten i et uttak uten å ivareta egen opprydningsplikt. Opprydding og sikring etter drift er i utgangspunktet tiltakshavers ansvar etter mineralloven. Hvilken praksis og systemer DMF skal ha for oppfølging og tiltak ved mislighold/konkurs er under arbeid. Det vil si at det er stor usikkerhet knyttet til restansetall på dette området. Pr. 3. juli 2019 var det 2 uttak som var konkurs og 1 uttak under avvikling. I tillegg var det 17 uttak hvor tiltakshaver ikke lengre var registrert i Enhetsregisteret (Brønnøysund). Det antas at tallene kan ha endret seg.

Sikring av nedlagte gruver

I DMFs gruvesikringsregister er det registrert i underkant av 550 gruveområder. Det inkluderer flere tusen gruveåpninger. Av disse er 155 registrert som sikringstilstand «dårlig». I tillegg kommer gruveåpninger som er registrert som «middels» sikringstilstand og gruveåpninger som det ikke er registrert tilstand på. Samlet utgjør disse 714 kjente gruveåpninger hvor hovedvekten antas være reelle restanser som krever videre oppfølging. Av de resterende gruveåpningene er det flere som hadde status «god» for 10 år eller mer siden, og som da ble sikret med gjerder. Dagens sikringstilstand på disse er ukjent.

Tilsyn

Manglende tilsynsvirksomhet og kontroll av lovens etterlevelse innebærer blant annet at mineralloven per i dag ikke helt ut fungerer etter sin hensikt. Loven skal bidra til å stimulere til økt aktivitet og tilrettelegge for økt næringsutvikling. Samtidig skal loven også ivareta samfunnets behov for kontroll med driften og sikre at driften skjer på en bergfaglig forsvarlig måte i tråd med prinsippet om bærekraftig utvinning. For samfunnet er det også viktig å ha tilstrekkelig kontroll

for å sikre at virksomheten drives forsvarlig og å kunne luke ut useriøse aktører i bransjen. Det er også viktig at det stilles like krav til alle som driver uttak av mineraler, både for å hindre utilsiktet konkurransevridning og gi bedre forutsigbarhet for bransjen selv og andre som berøres av mineralaktivitet.

Det lave antall tilsyn innebærer også liten kontakt med bransjen og muligheter for å DMF å fylle veilederrollen på en tilfredsstillende måte på tilsynsarenaen.

Planlagte tilsyn med undersøkelsesarbeid ble ikke gjennomført.

IT- og ledelsesressurser

Fra mars og ut året har DMF omprioritert ressurser fra IT-utvikling til IT-drift for å opprettholde tilsvarende normal drift for organisasjonen, samtidig som det skulle jobbes hjemmefra og alle smitteverntiltak ivaretas. Dette har medført at feilretting og utbedring av egenutviklede it-systemer er forsinket ihht plan, noe som igjen har generert et etterslep på denne delen av DMFs IT-utvikling.

DMF har også omprioritert ledelsesressurser for iverksetting av smitteverntiltak og oppfølging av ansatte, samt endret arbeidsmetodikk for å opprettholde tilnærmet normal drift under Koronapandemien. Dette har medført mindre ledige ressurser til planlagt faglig utvikling, strategisk ledelse og organisasjonsutvikling. DMFs faglige og generelle utvikling er derfor forsinket i henhold til fremdriftsplan.

2.6 Utvalgte nøkkeltall

Direktoratet for mineralforvaltning med bergmesteren for Svalbard fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. DMF mottar bevilgninger fra to departement. Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) bevilger på kapittel 0906, og Justisdepartementet (JD) bevilger på kapittel 0011 Svalbard.

DMF har en budsjettbevilgning på kr. 61,4 millioner for 2020, inklusive overføringer. Etter nysalderingen disponerte sikring og miljøtiltak kr. 6,8 millioner som er øremerket tiltak på Løkken og kr. 10,2 millioner for øvrige eiendommer som er hjemfalt til staten, inklusive overføringer fra 2019. Bergmesteren for Svalbard disponerte kr 1,9 millioner. Aktiviteten på Svalbard har blitt subsidiert med kr. 22 000 av DMF.

Totalt sett har Direktoratet benyttet 98 % av bevilgningen over kapittel 0906 og 100 % av bevilgningen over kapittel 0011 for 2020.

Tabellene nedenfor viser nøkkeltall for kapittel 0906 og kapittel 0011 samlet i den første tabellen og så for kapittel 0906 og 0011 hver for seg.

Tabell 2: Utvalgte nøkkeltall for perioden 2013 til 2020

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall utførte årsverk	19	26,6	29,8	34,8	40,2	47,6	47,5	51
Tildeling post 01-29 ¹⁾	22 133	30 890	36 094	36 535	46 105	51 385	60 173	63 314
Driftsutgifter ²⁾	21 644	31 077	36 118	35 938	45 953	50 363	58 987	62 136
Utnyttelsesgrad post 01-29	97,8 %	100,6 %	100 %	98,4 %	99,7 %	98 %	98 %	98 %
Lønnsandel av driftsutgifter	56,7 %	57,8 %	57 %	60 %	66 %	71,2 %	62,4 %	63,2%
Konsulentandel av driftsutgifter ³⁾	5,7 %	9,6 %	17,2 %	20,1 %	15,7 %	12,6 %	14,4 %	12,9 %

1. Samlet tildeling for kap 0906 og kap 0011, tall vises i hele tusen
2. Driftsutgiftene vises i hele tusen og er korrigert med refusjoner fra NAV og kostnadene til medfinansieringsprosjektet er tatt ut tilsvarende belastningen på fullmakten fra Difi i 2016
3. Konsulentandelen er eksklusive utgiftene bokført på medfinansieringsordningen i 2016, 2017, 2018 og 2020

DMFs samlede utgiftsbevilgning (kap 0906 og kap 0011, post 01) utgjorde kr 63,3 millioner. Refusjoner fra NAV utgjorde kr 3,0 millioner i 2020. Økningen i den samlede utgiftsbevilgningen fra 2019 utgjør 5,2 %. Driftsutgiftene for 2020 utgjorde kr. 62 millioner. Dette er en økning på 5,3 % sammenlignet med 2019.

DMFs lønn og sosiale utgifter utgjorde 63 % av driftsutgiftene, som er en økning i forhold til 2019. Nyansettelser har bidratt til å øke lønnskostnadene. Lønnskostnadene økte med 5,5 % fra 2019 til 2020, mens driftsbudsjettet økte med 5,2 % i samme periode. Lønnsutgiftene per årsverk er 1,7 % lavere i 2020.

Utgifter knyttet til kjøp av varer og tjenester utgjorde 37 % av budsjettet. Kjøp av konsulenttjenester og fremmede tjenester utgjør de største postene. Kjøp av konsulenttjenester i 2020 skyldes i hovedsak behov for konsulentbistand til videre arbeid med digitalisering. DMF har kjøpt inn ekstern kompetanse på områder hvor det ikke er naturlig at DMF har kompetansen selv.

Tabell 3: Utvalgte nøkkeltall for perioden 2013 til 2020, kap 0906

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall utførte årsverk	17	24,6	27,8	32,8	38,2	45,6	45,5	49
Tildeling post 01-29 ¹⁾	20 560	29 340	34 472	34 890	44 305	49 541	58 273	61 376
Driftsutgifter ¹⁾	20 030	29 519	34 487	34 281	44 157	48 468	57 087	60 198
Utnyttelsesgrad kap. 0906 post 01-29	93,8 %	98,8 %	100 %	98,3 %	99,7 %	97,8 %	98 %	98 %
Lønnsandel av driftsutgifter	54,9 %	56,2 %	55,7%	59 %	65,2 %	70,6 %	61,5 %	60,8%
Konsulentandel av driftsutgifter ²⁾	6,1 %	10,1 %	18 %	20,1 %	16,4 %	13 %	14,9 %	13,3 %

1. Tallene vises i hele tusen og driftsutgiftene er korrigert med refusjoner fra NAV og kostnadene til medfinansieringsprosjektet er tatt ut tilsvarende belastningen på Difi i 2016
2. Konsulentandelen er eksklusive utgiftene bokført på medfinansieringsordningen i 2016, 2017, 2018 og 2020

Når man ser på nøkkeltallene for kapittel 0906 viser de at bevilgningen på dette kapitlet utgjorde kr. 61,4 millioner i 2020, som er en økning på 5,3% fra 2019. Driftsutgiftene utgjorde kr.60,2 millioner, og er en økning på 5,5% fra 2019. Lønn og sosiale kostnader utgjør 60,8% av driftsutgiftene for 2020 og utgifter knyttet til kjøp av varer og tjenester utgjorde 39,2%.

Tabell 4: Utvalgte nøkkeltall for perioden 2013 til 2020, kap. 0011

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall utførte årsverk	2	2	2	2	2	2	2	2
Tildeling kap 0011. post 01-29	1 573	1 550	1 622	1 645	1 800	1 844	1 900	1 938
Driftsutgifter	1 614	1 557	1 631	1 659	1 796	1 894	1 900	1 938
Utnyttelsesgrad post 01-29	102,6 %	100,5 %	100,6 %	100,9 %	99,8 %	102,7 %	100,0 %	100,0 %
Lønnsandel av driftsutgifter	79,8 %	87,5 %	83,8 %	84,2 %	83,5 %	86,1 %	89,5 %	87,4 %
Konsulentandel av driftsutgifter	0,4 %	0,2 %	0,2 %	0 %	0,1 %	0 %	0 %	0 %

Nøkkeltallene for kapittel 0011 viser at bevilgningen på dette kapitlet utgjorde kr. 1,938 millioner i 2020, som er en økning på 2% fra 2019. Hele driftsbudsjettet er benyttet for dette kapitlet, i tillegg til at DMF har subsidiert driften på dette kapitlet med kr. 22 000 fra bevilgningen på kapittel 0906. Lønn og sosiale kostnader utgjør 87,4% av driftsutgiftene for 2020 og utgifter knyttet til kjøp av varer og tjenester utgjorde 12,6%.

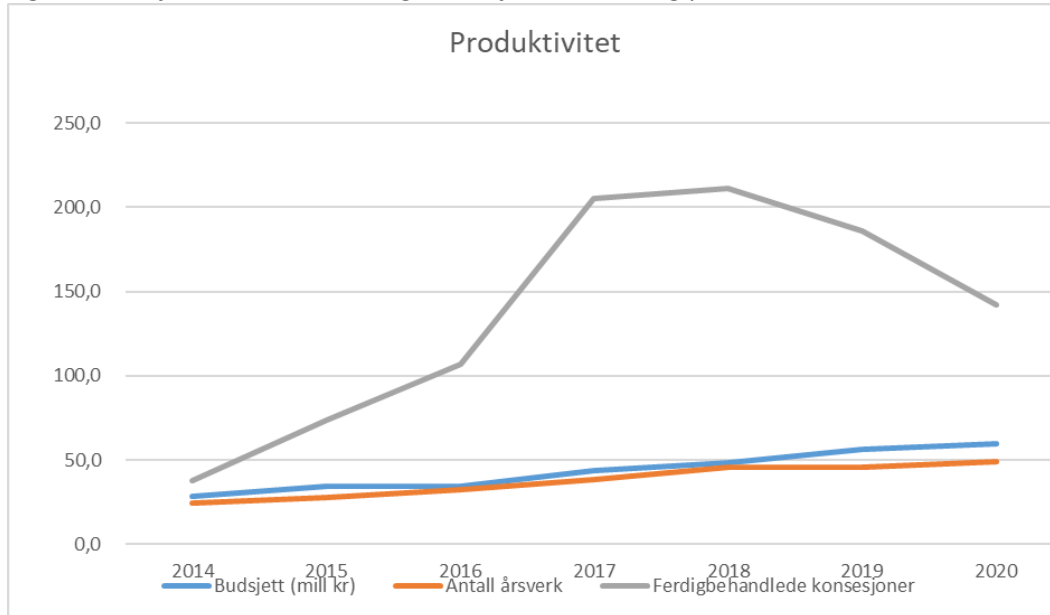
3. Aktiviteter og resultater i 2020

3.1 Prioriteringer og ressursbruk

DMF har prioritert ressurser for å oppfylle samfunnsoppdraget og bestillingene i tildelingsbrevet. Produktiviteten i DMF har gjennomgående økt mer enn budsjett- og kapasitetsøkningen de senere år. Konesjonssøknaden er ytterligere redusert i 2020, og nærmer seg nå en avslutning. Antall ferdigbehandlede konsesjonssøknader i 2020 er noe lavere enn de tre siste årene. Dette skyldes i hovedsak at de gjenværende konsesjonssøknadene er mer komplekse og tidkrevende enn tidligere år. I tillegg har DMF fra og med 2019 omprioritert oppgaver fra interne ressurser for å bistå med mer veiledning til DMFs brukere. Det gjelder særlig bergfaglige ressurser og lederressurser. Vi har blant annet prioritert utvikling av to nye driftsplanveileder for henholdsvis fast fjell og løsmasse. Figur 3 viser økning i budsjett og antall årsverk i forhold til behandlede konsesjonssøknader.

Figur 3: Budsjett, antall årsverk og konsesjonsbehandling post 01

Vi har i tillegg hatt en økning på 30 % i antall tilsyn. Det må imidlertid presiseres at det samlede antallet tilsyn er lavt, og fortsatt betydelig lavere enn hva som vurderes å være behovet. Dette er nærmere omtalt i kapittel 3.5

Produktivitetsøkningen må også relateres til ytterligere økning i DMFs tjenestetilbud. I 2020 har vi brukt mye ressurser på lovarbeid, og har fristilt en lederressurs på full tid for å bistå i sekretariatet for lovutvalget som skal utarbeidet et forslag til revisjon av mineralloven. Videre har vi styrket arbeidet med utvikling av regionale ressursanalyser i samarbeid med NGU og andre offentlige og private aktører, utvikling av samfunnsøkonomiske analyser innen mineralfeltet samt ytterligere styrking av arbeidet som høringsinstans etter plan- og bygningsloven. DMF har også i 2020 fortsatt arbeidet med tydeliggjøring av rolle og ansvar, inkludert ansvar etter annet lovverk som for eksempel deltagelse i direktorsgrupper for vannforvaltning. DMF har videre fått og behandlet tilleggsbestillinger knyttet til flere store, komplekse tverrsektorielle saker i samarbeid med andre offentlige myndigheter. Eksempler på dette er utredning av Stålaker-korridoren i samarbeid med BaneNOR og vurdering av mulig samdrift med deponi og gruvedrift ved Dalen gruve i Brevik i samarbeid med Miljødirektoratet. Dette er utredninger som har krevd mye ressurser. I tillegg har vi brukt mye ressurser for å opprettholde tilnærmet normal produksjon under Korona-pandemien. Dette har særlig krevd betydelige lederressurser.

Digitalisering er et viktig virkemiddel for effektivisering, lovforklaring og rutiner for saksbehandling og forvaltning. Videreutviklingen av tjenestene i Min side-løsningen har også i 2020 hatt høy prioritet. DMF har i 2020 på nytt fått bevilget midler over medfinansieringsordningen til «digital konsesjonsbehandling». «Digital konsesjonsbehandling» forventes å effektivisere hele søknadsprosessen, både for brukerne og internt i DMF, og er en videreutvikling av digital søknad som ble lansert i 2019.

DMF flyttet til tilpassede lokaler i desember 2019. Det var prioritert betydelige administrative ressurser for å legge til rette for at flytteprosessen kunne gjennomføres uten opphold i den daglige produksjonen. Oppfølging av flyttingen, tilpasning og drift av nye lokaler har tatt en god del ressurser i 2020.

3.2 DMFs bruk av virkemidler skal føre til en langsiktig, forsvarlig og bærekraftig forvaltning, utvinning og bearbeiding av mineraler.

Målet anses å være oppnådd når norske mineralressurser ivaretas i relevante planprosesser og når leting, undersøkelser og utvinning av mineralske ressurser utføres i henhold til minerallovens krav.

Vurdering av hvordan DMFs aktiviteter for å ivareta mineralressurser og mineralvirksomhet i offentlig planbehandling, bidrar til måloppnåelse

DMF skal bruke sine virkemidler overfor mineralnæringen slik at forvaltningen av mineralressursene blir forsvarlig og bærekraftig.

DMF bidrar til forutsigbare rammer og verdiskaping innenfor mineralnæringen ved å ivareta mineralressurser og mineralvirksomhet i offentlig planbehandling. Dette gjør vi ved å påse at mineralressursens sak er tilstrekkelig opplyst, og skalerer vår respons i tråd med behov. Seksjon for ressursforvaltning prioriterer å uttale seg i saker som omhandler nåværende og fremtidige uttak av mineralske ressurser.

Som sektormyndighet er vi relevant part i mange ulike prosesser etter ulike lovverk, og gir høringsuttalelser og faglige råd i saker, etter blant annet plan- og bygningsloven, naturmangfoldsloven og forurensingsloven, som berører mineralressurser. Dette er med på å beskytte og fremheve dagens og, ikke minst, fremtidens behov for ikke-fornybare mineralske ressurser. For at mineralressursene skal bli hensyntatt i annen offentlig planlegging, er det viktig at DMF uttaler seg tidlig i prosessen. Det ble derfor i 2020 sendt ut et felles brev til alle landets kommuner og relevante arealplanleggere, hvor vi fremhever hvilke saker vi skal ha oversendt på høring.

Interne rutiner for planbehandling ble ytterligere utviklet gjennom 2020 med fokus på bærekraft og helhetlig forvaltning. Det er lagt vekt på intern kompetanseutvikling og kompetansedeling, samt ekstern bistand.

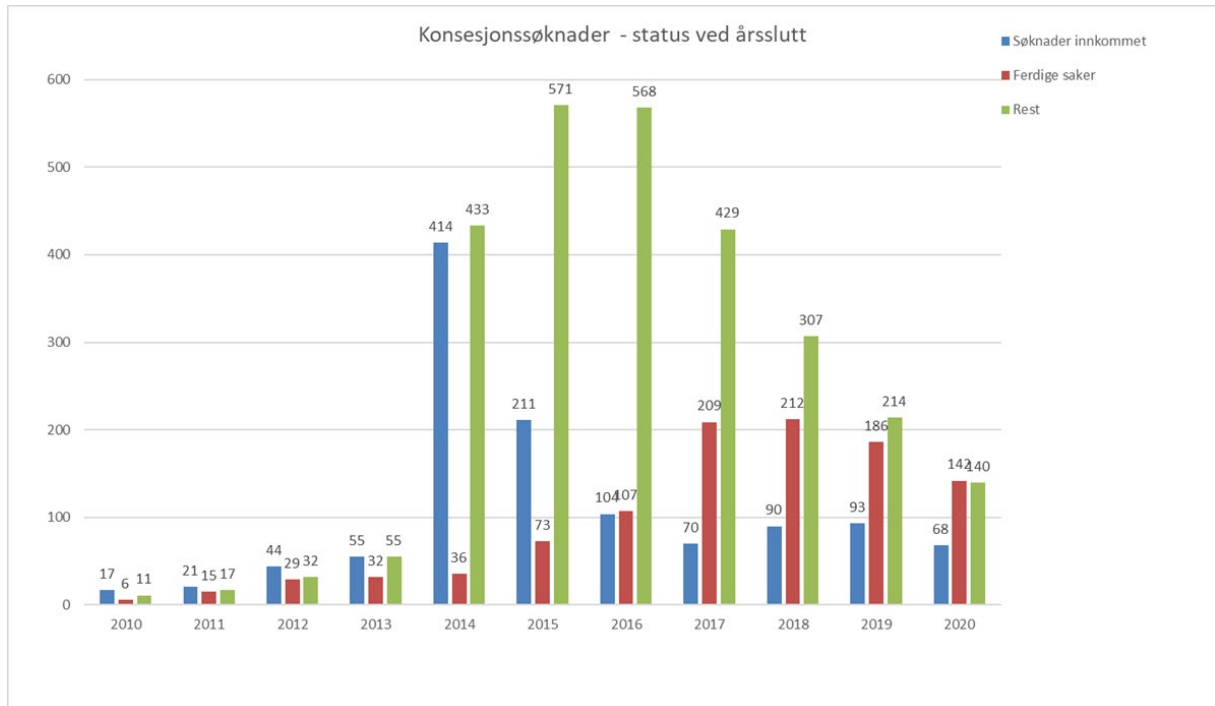
I tillegg til planarbeid deltar seksjonen aktivt i flere offentlige prosjekter og arbeidsgrupper. I 2020 jobbet vi særlig mye med tre prosjekter: Ressursregnskap Trøndelag i samarbeid med NGU, Masseforvaltningsprosjekt via KMD og Direktoratgruppen for vannforvaltning. Deltakelse i planforum på landsbasis, er en prioritert aktivitet til tross for kapasitetsutfordringer.

Redegjørelse for status og prioriteringer i arbeidet med behandling av søknader om driftskonsesjon

Status konsesjonsbehandling

DMF arbeider for å redusere konsesjonskøen så raskt som mulig. I 2020 er det fattet vedtak for 142 konsesjonssøknader. Av disse ble det tildelt 97 driftskonsesjoner, mens det for 45 søknader enten ble fattet vedtak om avvisning, eller saken ble avsluttet grunnet trukket søknad / avsluttet drift. Det er mottatt 68 nye søknader i samme periode.

Antall søknader som ikke er ferdig behandlet er nå betydelig redusert. Per 31.12.2020 hadde DMF 140 søknader om driftskonsesjon som ikke var ferdig behandlet. Vi får kontinuerlig nye søknader til behandling, så denne mengden er dynamisk.

Digital konsesjonsbehandling

Nytt digitalt søknadsskjema for søknad om driftskonsesjon etter mineralloven ble lansert i desember 2019 og tatt i bruk av tiltakshavere/søkere gjennom året 2020. Det er i skjemaet åpnet for en Fast Track-løsning for uttak som tilfredsstiller nærmere angitte kriterier og dokumentasjonskrav. Slike uttak får en raskere behandling hos DMF, og søker kan utarbeide en forenklet driftsplan direkte i den digitale søknaden. I 2020 ble det mottatt 4 Fast Track-søknader, hvor 3 av sakene ble tildelt konsesjon samme år. I behandlingen av disse sakene erfarer DMF en tidsbesparende gevinst for både søker og DMF ved at antall «runder» frem og tilbake for å innhente tilstrekkelig informasjon for vedtaksbehandling reduseres.

Som en forlengelse av prosjektet «digitalt søknadsskjema», startet DMF høsten 2020 et arbeid med å gjennomgå egne arbeidsprosesser i behandlingen av søknader om driftskonsesjon. Dette arbeidet er organisert gjennom prosjektet «digital konsesjonsbehandling», og er delfinansiert gjennom Digitaliseringsdirektoratets medfinansieringsordning. Prosjektet «digital konsesjonsbehandling» har blant annet fokus på dialog og kommunikasjon med tiltakshavere og konsulenter, forbedre fagstøtte og digitalisere verktøy/løsninger til saksbehandlingen og redusere manuelle oppgaver.

Driftsplanveilederen i ny versjon

Alle som søker om driftskonsesjon i henhold til mineralloven skal utarbeide en driftsplan. Driftsplanen skal som et minimum oppfylle krav som følger av DMF sin driftsplanveileder. Dette følger av forskrift til mineralloven. I 2020 har DMF arbeidet med å oppdatere veilederen. Resultatet av dette er to nye veiledere, en for fast fjell og en for løsmasser. Veilederne gir bedre brukervennlighet gjennom ny utforming, design og faglig innhold tilpasset til type uttak. Det er lagt vekt på økt veiledning, til våre brukere, som et tiltak i forbindelse med veiledningsoppdraget. Det er også innført et nytt tema som omhandler ressursutnyttelse og bearbeiding av utdrevet masse, hvor det blant annet er fokus på optimalisering av bearbeidingsprosess og kvalitet. Det er tydeligere beskrevet hva som forventes av innhold i en driftsplan, og det er inkludert sjekkpunkter underveis og begrepsliste. Veilederne er også tilpasset digitalt søknadsskjema/Fast Track. DMF har i 2020 startet arbeidet med å planlegge intern og ekstern opplæring av veilederne, med tanke på ikrafttredelse i løpet av våren 2021.

Vurdering av DMFs arbeid med oppfølging av rettigheter til statens mineraler

DMF observerer en svakt økende interesse for undersøkelsesretter til statens mineraler. DMF tildelte 264 undersøkelsesretter i 2020, mot 217 i 2019. Per 31/12 var det 615 gjeldende undersøkelsesretter og 163 utvinningsretter. Under 10% av undersøkelsesrettene er beholdt over 4 år.

For å lette belastningen for mineralnæringen under Korona-pandemien har DMF gitt vedtak om unntak for 50% påslag av årsavgift ved innbetaling i perioden 15. januar til 30. april i 2020.

DMF har registrert avvik på oppfølging av utvinningsretter. Tildeling av utvinningsrett og overdragelser av utvinningsrett skal tinglyses. Når utvinningsretten opphører skal den slettes i grunnboka. DMF har ansvaret for å initiere innføringene i grunnboka. For et ukjent antall utvinningsretter er ikke tildelinger, overdragelser og opphør oppdatert i grunnboka. Anslagsvis mindre enn 50, men en del usikkerhet i dette tallet. Rettigheten finnes/ikke-finnes uavhengig av grunnboka. Konsekvensen av manglende oppdatering av grunnboka er at heftelse/ ikke-heftelse knyttet til tildelte utvinningsretter ikke vises i grunnboka.

DMF videreformidlet omtrent samme antall varsler om undersøkelsesarbeid i 2020 som i 2019. Rettighetshaverne som varslet om arbeid var, med ett unntak, utenlandske rettighetshavere. Flere rettighetshavere informerte om forsinkelser både i fysiske undersøkelsesarbeider og i arbeidet med å finansiere prosjektene sine grunnet Korona-pandemien.

DMF mottok 1 søknad om utvinningsrett. Rettighetshaver trakk søknaden før den ble ferdigbehandlet.

Tilgjengeliggjøring av data fra tidligere undersøkelsesarbeid kan bidra til mer effektive undersøkelser av potensielle forekomster. DMF har ikke hatt kapasitet til å publisere ytterligere rapporter og kart i 2020. Dette er også omtalt i kapittel 2.5.1 Restanser.

DMF har brukt en god del ressurser på veiledning av potensielle rettighetshavere og naboer til undersøkelsesområder etc. En stor andel av veiledningen ble gitt til rettighetshavere som verken har utført eller har konkrete planer om å utføre undersøkelsesarbeid. DMF får også tilbakemelding på at rettighetshavere opplever at det er utfordrende å få tillatelser fra andre lovverk for å få tilgang til områder for å foreta undersøkelsesarbeider.

Vurdering av DMFs arbeid med tilsyn og oppfølging av aktivitet underlagt minerallovens bestemmelser, herunder oppfølging av virksomheter etter konkurs

Tilsyn med drift etter mineralloven med forskrift, er en oppgave som i DMF utføres av seksjon for driftsoppfølging. Med tilsyn menes i DMF kontroll og eventuell reaksjon.

Kontroll = undersøkelse av status ihht. krav gitt i medhold av mineralloven m/forskrift

Reaksjon = DMFs tiltak overfor en virksomhet når avvik fra myndighetskrav er avdekket

Metodisk utføres tilsyn i DMF enten i form av stedlige tilsyn, fjerntilsyn eller dokumenttilsyn. DMF utøver i hovedsak såkalte risikobaserte tilsyn, der man søker å velge ut virksomheter med størst risiko for avvik. Dette gjøres enten ved en systematisk gjennomgang og vurdering av porteføljen eller i forbindelse med mottak av tips.

Ut over tilsyn har seksjon for driftsoppfølging også enkelte andre oppgaver som gjelder oppfølging av drift, men som ikke kan defineres som tilsyn. Disse oppgavene er nært knyttet til

tilsynsoppgaven. For eksempel behandler seksjonen saker om endring/revidering av allerede godkjente driftsplaner og treffer vedtak forbundet med dette.

Tilsynsvirksomhet

Stedlige tilsyn og fjerntilsyn

I 2020 har DMF ikke gjennomført stedlige tilsyn med drift. Dette som følge av koronasituasjonen. I stedet har vi utført såkalte fjerntilsyn, som i stor grad følger samme prosess som et stedlig tilsyn, bortsett fra at DMF ikke fysisk besøker virksomheten og befarer uttaksområdet. Denne formen for tilsyn er ikke tidligere anvendt av DMF. Totalt ble 30 virksomheter valgt ut som gjenstand for slikt tilsyn og med etterlevelse av sikringsplikten etter mineralloven § 49 som tema.

Dokumentasjon, herunder bilder ble sendt inn fra virksomhetene til DMF, i en innledende fase. Dette materialet sammen med annen innhentet informasjon om virksomheten, ble deretter vurdert før det ble avholdt møte og intervju med den enkelte virksomhet, og deretter fulgt opp med tilsynsrapport og eventuell oppfølging av avvik. Blant tilsynsobjektene ble det ved fjerntilsynene avdekket avvik hos 50 % av virksomhetene. I sakene der det er avdekket avvik, er alle saker bortsett fra 5 lukket ved årsskiftet. De som ikke er lukket følges opp fortløpende i løpet av 2021.

På bakgrunn av erfaring fra fjerntilsyn i 2020, vurderer DMF at denne formen for tilsyn kan være en egnet metode for enkelte tema som skal kontrolleres. Ikke alle tema for et tilsyn vil være like godt egnet ved bruk av denne metode, og det vil være behov for stedlige tilsyn i tillegg. Veilederrollen i forbindelse med tilsynene er utført i tilknytning til temaet for tilsynet.

DMF deltok sammen med øvrige tilsynsetater i møte den 15. mai om erfaringsutveksling om digitale tilsyn. Møtet var initiert av NFD og DMF imøteser tilrettelegging av denne type samarbeidsarenaer.

Dokumenttilsyn

De fleste tipsbaserte tilsyn i DMF utføres i form av dokumenttilsyn. Mottatte tips blir prioritert, vurdert og behandlet basert på en vurdering av fastsatte kriterier. Mottatte tips kan omfatte et bredt spekter av avvik. Saker med spørsmål om fare for liv og helse/sikring blir prioritert først. Mange tipsbaserte tilsyn omfatter også spørsmål om drift uten nødvendig driftskonsesjon etter mineralloven § 43.

Rutinemessig dokumenttilsyn er utført innenfor følgende tema:

- 1) vilkår i driftskonsesjon om etablering av økonomisk sikkerhetsstillelse er oppfylt fra virksomheten
- 2) om rapporteringspliktige virksomheter har sendt inn årlig driftsrapport til DMF

Når det gjelder kontroll med oppfyllelse av vilkår om etablering av økonomisk sikkerhetsstillelse så har DMF de siste årene hatt et stort etterslep som konsekvens av at et uvanlig stort antall driftskonsesjoner er ferdigstilt i løpet av de siste årene i takt med at konsesjonskøen er behandlet. Med veldig få unntak så stilles det vilkår om etablering av økonomisk sikkerhetsstillelse i alle konsesjonsvedtak. I løpet av 2020 er DMF ajour med denne oppfølgingen, og 125 virksomheter fikk på plass økonomisk sikkerhetsstillelse i 2020. Oppfølging av reell innbetaling i henhold til disse avtalene har imidlertid ikke vært mulig å prioritere enda. Dette er planlagt prioritert opp fra 2021.

Videre føres kontroll med at alle rapporteringspliktige virksomheter leverer årlig driftsrapport til DMF. DMF har utviklet et effektivt rapporteringsverktøy som raskt avdekker hvilke virksomheter som ikke har rapportert innen fristen. For 2020 var det ca. 30 av 1500 registrert uttak som ikke ble

rapportert innen fristen, men som ble fulgt opp av DMF med pålegg om levering. Dette er en vesentlig forbedring mot tidligere år.

Koronasituasjonen medførte at de planlagte og årlige stedlige tilsyn ble erstattet med fjerntilsyn. Uavhengig av dette er antallet stedlige tilsyn og fjerntilsyn fortsatt for lavt ut i fra en vurdering av hva som kan anses som en forsvarlig tilsynsoppfølging. På grunn av manglende kapasitet har DMFs tilsynsaktivitet over flere år vært alt for lav sett i forhold til antall uttak, og kontrollen omfatter kun et svært begrenset utvalg av virksomhetens plikter. Viktige plikter som er knyttet til etterlevelse av bergfaglige krav og etterlevelse av driftsplaner har fortsatt ikke vært mulig å prioritere. Fokus ved de tilsyn som har vært utført frem til i dag, er først og fremst rettet mot forhold som fare for liv og helse. Det vil si etterlevelse av virksomhetenes sikringsplikt. Selv innenfor temaet sikring har tilsynsaktiviteten vært for lav. DMF opplever også en stadig økende pågang av mottatte tips om uttak av masser uten nødvendig tillatelse etter mineralloven. Oppfølging av slike henvendelse kan fortsatt kun prioriteres i svært liten grad. Prioritering av stedlige tilsyn og dokumentkontroll vil kunne styrkes noe når konsesjonskøen er ferdig, men fortsatt forventes omfanget å være mindre enn behovet.

Konkurser

Det er ikke registrert konkurser for oppfølging i 2020, og derav ikke foretatt noen realisering av økonomisk sikkerhetsstillelse knyttet til konkurs.

Derimot er det noen få saker der DMF har fristilt økonomisk sikkerhetsstillelse for virksomheter som har avsluttet driften. Fristilling av sikkerheten skjer i tråd med vedtaket om sikkerhetsstillelse. Det er viktig å merke seg at økonomisk sikkerhetsstillelse også fungerer som et initiativ overfor virksomhetene for å sikre og rydde opp etter seg ved avslutning av drift.

Se også omtale om konkurser under kapittel 2.5.1 Restanser.

3.3 DMFs virksomhet skal føre til at tidligere mineralvirksomhet er forsvarlig sikret og at tiltak for å redusere miljøkonsekvenser på hjemfalte gruveeiendommer underlagt NFD er gjennomført.

Målet anses å være oppnådd når farlige gruveåpninger der Nærings- og fiskeridepartementet har eieransvar eller har sikringsoppgaver på annet grunnlag er forsvarlig sikret og når forurensningsreducerende tiltak i samsvar med pålegg fra forurensningsmyndighetene er gjennomført.

Redegjørelse for risikovurdering, og prioritering og gjennomføring av sikringstiltak

DMF har videreført arbeidet med avklaring av statens ansvar for sikring etter nedlagt gruvevirksomhet og rullerende 5-års plan. Vi har gjennomført to fagmøter med NFD, hhv. 6. februar og 18. november 2020.

DMF har i 2020 fortsatt arbeidet med videreutvikling av gruvesikringsregister og aktsomhetskart. Aktsomhetskartet er tilgjengelig for offentligheten via www.dirmin.no og kan være til hjelp ved å vurdere risiko i et område. Føringer i gruvesikringsregisteret er et viktig grunnlag for risikovurdering og prioritering av sikringsbefaringer. For både sikringsbefaringer og gjennomføring av sikringstiltak er risiko for liv og helse en overordnet faktor. På bakgrunn av en risikobasert vurdering, kombinert med påbegynt systematisk gjennomgang av gruveåpninger regionsvis, ble det gjennomført sikringsbefaringer i Finnmark og Troms:

- Kjekanfjellet, Kvæningen
- Gamlegruben, Kvæningen

- Raipas gruve i Alta kommune
- Raigori, Alta
- Borras, Alta
- Henninggruva, Alta
- Moskogaissa, i Birtavarre, Kåfjord kommune

I tillegg ble det gjennomført befaringer ved lokaliteter i Arendal på grunnlag av en bekymringsmelding.

Rapportene fra sikringsbefaringene viser at alle befarte områder har gruveåpninger som har behov for sikring. Noen sikringer er ødelagte som følge av aldring, men hærverk og innbrudd preger også en del sikringer. Resultatene fra befaringsene danner grunnlag for prioritering av sikringstiltak fremover.

DMF har gjennomført sikringstiltak i hjemfalte gruverom i Sulitjelma. Det ble utført fjell-rensk og sikring av stoll 5 og 6. I begge stollene er det betongpropper som er underlagt VTA-tilsyn. I august ble det gjennomført utbedringer etter arbeidene ved Nysetergruvene fra 2019. Prosjektet ble ikke ferdigstilt høsten 2019 grunnet stort snøfall. Det var behov for istandsetting av vei, lunningsplass, og steinsetting av grøft.

DMF har gjennomført sikringstiltak ved ikke hjemfalte gruver. Sikringstiltak på grunnlag av bekymringsmeldinger vurderes og prioriteres ut fra grad av risiko for skade på mennesker og dyr. Etter mottak av bekymringsmelding om innrasinger ved gamle Kjøli gruver ble det iverksatt tiltak. Tre tidligere gruveåpninger ble etterfylt med blokkstein og jordmasser. Det er i tillegg sendt ut skilt med teksten «Farlige gruveåpninger» til en del meldere/grunneiere/venneforeninger der det er vurdert at risikoen er lav og at et generelt varsel om risiko er tilstrekkelig.

DMF har fulgt opp kommentarer i rapport fra VTA og satt opp varselskilt/fareskilt ved damanleggene hvor NFD har et ansvar (på Løkken og ved Store Knabetjønd). Det er også gjennomført vegetasjonsryddig, som er et tiltak som hører sammen med VTA-arbeidet, og forberedelse av revurdering.

Resultater fra overvåkning av vannkvalitet i henhold til pålegg

På vegne av NFD gjennomfører DMF årlig vannovervåking i henhold til pålegg ved Folldal, Sulitjelma og Løkken, samt Nordgruvefeltet ved Røros. Sistnevnte gruveområde er ikke hjemfalt til staten. Overvåkingsprogrammet er utarbeidet i samsvar med vannforskriften, og skal gi tilstrekkelig kunnskap om muligheten for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster. Resultatene rapporteres til Miljødirektoratet innen 1. mars etterfølgende år.

Resultater fra Løkken viser at det er store årlige variasjoner ved de ulike målestasjonene. Det er likevel en avtagende trend for kobberkonsentrasjonen i resipientene tilknyttet Løkken verk. Den avtagende trenden er ytterligere forsterket etter oppstart av nøytraliseringsanlegget. Basert på vannovervåking i 2020 er det ikke påvist noen negativ påvirkning av sekundær resipienten Orkla. Dermed er pålegg om vannkvaliteten i Orkla oppnådd for 2020. Overvåkingen fortsetter for å dokumentere om tilstanden er stabil.

Resultater fra Folldal viser høye tungmetallkonsentrasjoner, og at elva Folla er sterkt påvirket av tidligere gruedrift.

Resultater fra Sulitjelma viser at hovedbidraget til kobber og metallforurensing i Langvannet kommer fra grunnstollen/Giken sammen med Furuhaugbekken. Det kan også være betydelige

bidrag fra andre bekker som ikke er inkludert i dagens overvåkingsprogram. Grenseverdien i pålegget fra miljømyndigheten er ikke oppnådd. Det er i 2020 utarbeidet et forslag til revidert overvåkingsprogram som skal fremlegges for Miljødirektoratet.

Resultater fra Røros viser at vannkjemien i Orva er sterkt påvirket av avrenning fra Nordgruvefeltet. Dette påvirker også vannkvaliteten i Glomma. Nordgruvefeltet er ikke hjemfalt til staten v/NFD.

Vurdering av planlagte og gjennomførte forurensningsbegrensende tiltak etter pålegg fra miljømyndighetene

Løkken

Som et ledd i oppfyllelsen av pålegget gitt av Miljødirektoratet, har drift av nøytraliseringsanlegget på Løkken vært prioritert. Nøytraliseringsanlegget på Løkken har hatt stabil drift siden motoren til pumpa i Wallenberg ble satt i drift igjen i slutten av mars. Anlegget ble stoppet for planlagt vedlikehold i oktober. Det ble da utført slamsuging av tanker og kummer. Alle rørledninger ble høytrykksspylt og utløpsledningen mot Fagerlivatnet ble pluggkjørt. Totalt for året er det behandlet 639 782m³ gruvevann. Forbruket av kalk for året var 536,5 tonn.

DMF har i tillegg gjennomført følgende aktiviteter i 2020:

- Øvrig nødvendig drift- og vedlikeholdsarbeid.
- Pumpestasjon i Stallgata ble oppgradert med nye motorstyringer og anlegget ble også koblet opp mot SD-anlegget i Fagerlia.
- Evaluering av effekten av tildekking på Magnettippet.
- Utredning av avrenning fra lagrede masser i bygg på statens eiendom.
- Utredning av miljøpåvirkning ved pumping av gruvevann fra Astrup sjakt til Wallenberg gruve.

Utredningene av miljøeffektene har gitt konkrete oppfølgingspunkter til det videre arbeidet med oppfyllelse av pålegg på Løkken, og vil inngå i en revidert tiltaksplan.

Folldal

For å oppfylle pålegg på Folldal er tildekking av kildeområdet (bergvelter) anbefalt som primærtiltak, i kombinasjon med evt. øvrige tiltak. I 2018 varslet Riksantikvaren vern som har betydning for gjennomføring av miljøtiltak. Riksantikvaren har i ettertid underrettet DMF om at vernesaken avhenger av en konkretisering av hva det innebærer å tildekke bergveltene. I 2020 har DMF derfor prioritert å se på mulighetene for tildekking av bergvelter i Folldal. Det er gjennomført en mulighetsstudie for å se om tildekking er mulig som miljøtiltak samtidig som kulturminnehensyn ivaretas, og evt. aktuelle kombinasjonsløsninger. Resultater fra mulighetsstudien viser at tildekking som gir best miljøeffekt vil ha negativ konsekvens for kulturminner i området. Mulighetsstudien er et viktig steg på veien mot en helhetlig plan for miljøtiltak i Folldal.

Vurdering av samarbeidet med berørte kommuner, miljømyndigheter og andre aktører og hvilken effekt det har for måloppnåelse

DMF har i 2020 videreført samarbeidet med aktuelle kommunale og statlige myndigheter, samt aktuelle private aktører. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til: Orkland kommune, Folldal kommune, Fauske kommune, Arendal kommune, øvrige kommuner med gruveområder med sikringsbehov, Riksantikvaren, Miljødirektoratet, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, NVE, vannregioner, besøksgruver/stiftelser m.fl.

DMF har bl.a. innledet til dialog med Riksantikvaren om Follidal gruver. Dialogen har vært konstruktiv og har resultert i en mulighetsstudie (tidligere omtalt), som belyser flere ulike interesser. Videre har DMF gjennomført dialogmøter med bl.a. Follidal kommune og Orkland kommune. Orkland kommune har opprettet en egen ressursgruppe som bla jobber med gruveforurensing på Løkken. Leder for ressurs gruppa og DMF har fortløpende dialog ved behov.

Det overordnede inntrykket er at dialog og kunnskap om ulike prosesser og resultater gir en positiv effekt.

3.4 DMF skal sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser på Svalbard.

Målet anses som oppnådd når undersøkelsesarbeider og uttak av mineralske ressurser gjennomføres i henhold til Bergverksordningen for Svalbard, og Svalbards geologiske ressurser forvaltes og utnyttes best mulig til nytte for samfunnet, herunder bevaring av geologisk undersøkelsesmateriale og data.

Redegjørelse og vurdering av DMFs arbeid med ivaretagelse av geologiske ressurser på Svalbard i arealplanlegging

DMF har i 2020 behandlet ti saker knyttet til arealbruk på Svalbard, derav én vernesak. I enkelte saker, blant annet vernesak for Nordenskiöld Land nasjonalpark, har DMF påpekt at planene vil komme i berøring med utmål.

Den generelle oppfatningen er at interesser knyttet til undersøkelser og tilgang til kjente forekomster med mineralske ressurser, ikke omtales når det planlegges for nye tiltak på Svalbard. For 2020 er ikke dette oppfattet som en forvaltningsmessig utfordring, da de fleste sakene ikke medfører ny båndlegging, eller er i en fase av planleggingen som fortsatt muliggjør å ta nødvendige hensyn til mineralske ressurser som eventuelt blir berørt.

DMF har også i 2020 hatt dialog med prosjektet som arbeider med etablering av prøvelager på Svalbard – Svalbard Rock Vault.

Status for funnpunktanmeldelser og søknader om utmål, herunder for territorialfarvannet ved Svalbard

Det er ikke registrert mottatt funnpunktanmeldelser eller begjæringer om utmål på Svalbard eller i territorialfarvannet ved Svalbard i 2020.

Vurdering av DMFs oppfølging av bergverksdrift, herunder antall gjennomførte tilsyn

DMF har i 2020 fulgt opp bergverksdriften på Svalbard gjennom bl.a. jevnlig kontakt med aktuelle aktører, håndtering av spørsmål knyttet til Bergverksordningen, oppfølging av utmål, årsavgift, dispensasjonssøknader og innrapportering knyttet til arbeidsplikt, samt befaring og tilsyn.

Det er gjennomført fem befaringer i 2020. Befaringene har vært utført som et ledd i oppfølging av bergverksdrift, og i gruveområdene tilhørende Store Norske Spitsbergen Kulkompani og Trust Arktikugol. I den grad det har vært behov, er befaringene gjennomført i samarbeid med hhv. Arbeidstilsynet og Sysselmanen.

Omfanget og antatt effekt av veiledning knyttet til sikring av gruveåpninger

DMF har gjennomført kontaktmøter og befaringer knyttet til oppryddingsprosjektet i Svea.

DMF har gjennomført befarings av ulike oljeboringslokaliteter i samarbeid med Sysselmannen.

3.5 DMFs virksomhet skal føre til god veiledning og kommunikasjon til brukerne innenfor etatens virksomhetsområder.

Målet anses som oppnådd når DMF har en effektiv og digital saksbehandling, og gir brukerorientert informasjon om etablering og drift av mineralvirksomhet i Norge.

Redegjørelse for digitaliseringstiltak og vurdering av hvilken effekt det har på DMFs virksomhet.

DMF lanserte digital søknadsskjema i slutten av 2019, og har i løpet av 2020 mottatt og behandlet de første konsesjonssøknadene som er levert digitalt. Frem til nå har konsesjonsbehandlingen vært konsentrert om søknader fra uttak underlagt overgangsordningen. Digital søknad markerer et betydelig steg videre mot en moderne og bærekraftig forvaltning av Norges mineralressurser.

DMF fikk i 2020 vedtatt ny støtte fra Digitaliseringsdirektoratet, gjennom medfinansieringsordningen, for prosjektet «digital konsesjonsbehandling». Digitalt søknadsskjema har vært et viktig steg for å forenkle selve søknadsprosessen for søker. Videre får vi nå data fra søknadene i et format som er egnet til videreutvikling av verktøy for konsesjonsbehandling og oppfølging. Et viktig mål for prosjektet er at saksbehandlingen i DMF i større grad skal orienteres mot faglig veiledning. I 2020 har arbeidet vært konsentrert om kartlegging av eksterne og interne brukergruppers behov og erfaringer med digitalt søknadsskjema, samt interne saksbehandlingsprosesser og DMFs systemer. Det er dette arbeidet som vil ligge til grunn for mye av digitaliseringsarbeidet i de neste par årene.

Norge har en lang bergverkshistorie, og forvaltningsutfordringene bærer preg av både moderne og tradisjonelle trekk. Søknader for nye uttak skal lettere kunne følge dagens krav. Saker som er behandlet etter overgangsordningens retningslinjer har bidratt til profesjonalisering av næringen basert på det utgangspunktet som var når søknaden ble mottatt.

DMF har mye historisk materiale fra en lang bergverkshistorie i Norge. Digitaliseringsprosjektene i DMF vil bidra til å systematisere denne informasjonen, samt gjøre den tilgjengelig og anvendelig i forvaltningsøyemed.

I desember 2019 flyttet DMF til nye kontorlokaler. Etter bare tre måneder i de nye lokalene ble vi sendt ut i nok en lokalisering- og digitaliseringsutfordring som følge av Korona-pandemien. Overgangen til heldigitalt samarbeid i saksgang og arbeidsoppgaver har ført til nye rutiner for effektivt, digitalt samarbeid og en generell økning i det digitale kompetansenivået. Begrensinger knyttet til bruk av sky-komponenter medfører økt behov for intern IT-driftskapasitet for å opprettholde effektive kommunikasjonssystemer. Overgangen til hjemmekontorløsninger har identifisert behov for å videreutvikle og styrke DMFs digitale infrastruktur også i en mer normal driftssituasjon.

Erfaringene fra fjerntilsyn og dokumenttilsyn som er beskrevet i kapittel 3.2 vil bli videreført, men vil ikke erstatte stedlige tilsyn. I DMF ser vi imidlertid for oss at fjerntilsyn vil være et komplement til stedlige tilsyn, også etter pandemien.

Vurdering av effekten av gjennomførte tiltak for kommunikasjon, brukerorientering og veiledning.

Høsten 2020 ble det ansatt kommunikasjonssjef i DMF. Kommunikasjonssjefen skal utvikle ny kommunikasjonsstrategi, og som start på dette arbeidet gjennomførte vi en full omdømmeundersøkelse i desember 2020. Undersøkelsen viser at DMF har et godt omdømme, en vesentlig forbedring fra omdømmekartleggingen vi gjorde i 2016.

Harde fakta – mineralstatistikk for 2019 ble publisert i august 2020. DMF gjorde noen tiltak for å lette næringens byrder i forbindelse med Korona-pandemien, og ett av de var å forlenge fristen for å levere driftsrapport fra 18. mars til 1. mai. Harde fakta ble likevel publisert bare 2 uker senere enn normalt. Publikasjonen er et viktig tiltak for å synliggjøre verdiskapingen fra mineralnæringen, og utviklingen over tid.

Før pandemien og nedstengingen, deltok DMF på den årlige PDAC kongressen i Toronto, Canada, i begynnelsen av mars. Kongressen samler 25 000 deltakere fra hele verden, og retter seg mot prospektører og andre aktører i mineralindustrien. DMF deltok med stand sammen med NGU, og med foredrag under Nordic Mining Day. Hovedmålet for deltakelsen er å promotere Norge overfor prospekterende, og informere om lovgivningen og forvaltningen i Norge. DMF utviklet en ny engelsk brosjyre til kongressen. DMFs deltagelse på PDAC har som mål å bidra til økt leteaktivitet i Norge. Vi ser blant annet at det først og fremst er utenlandske selskaper som står for investering i undersøkelse av nye ressurser. Interessen for rettigheter etter statens mineraler er svakt økende.

Utover denne kongressen var det begrenset fysisk deltakelse på konferanser gjennom 2020, men vi har deltatt på digitale møter/konferanser med presentasjon og informasjon om DMFs tjenester.

I 2020 er DMFs driftsplanveileder revidert. Driftsplanveilederen er nå delt i 2; en for uttak i fast fjell og en for uttak av løsmasser. Dette er en av tiltakene for økt veiledning til bransjen. De nye veilederne er pedagogisk utformet og tydeliggjør kravene som stilles til utforming av driftsplaner. Sammen med digitalt søknadsskjema, skal driftsplanveilederne bidra til at søknader og planer er av bedre kvalitet enn tidligere. Dette bidrar igjen til mer effektive prosesser både for søkere og for DMF. I tillegg får vi data fra søknader og rapporter i et format som er mer egnet for publisering og tilgjengeliggjøring. Dette gjelder f.eks. deling av kartdata som er relevant og nyttig for mange samfunns- og næringsaktører.

Som en del av de pågående utviklingsprosessene i DMF, gjennomføres brukertester og intervjuer med aktører for å utvikle best mulig verktøy og løsninger. Basert på denne kunnskapen om næringens behov, blir DMF bedre i stand til å utvikle brukervennlige løsninger.

Når det gjelder direkte veiledning, pågår dette kontinuerlig gjennom søknadsprosessene og andre prosesser. I tillegg til at saksbehandlere veileder i disse prosessene, er det etablert en vaktordning som skal håndtere de generelle henvendelsene.

DMF er høringspart med innsigelsesrett i kommunale og regionale plansaker. Vi opplever i noen tilfeller at vi ikke får saker til høring fra kommuner. Som et tiltak for å sikre at vi får mulighet til å bli hørt i større grad, har vi sendt informasjon til alle landets kommuner der vi informerer om vår rolle i slike saker. Tiltaket skal bidra til at vi får anledning til å ivareta mineralressurser og sikre at ressursene blir tilgjengelig for fremtiden.

3.6 Effektiv drift

DMF skal innrette sin virksomhet slik at hovedmålene oppnås på en effektiv måte.

Vurdering av DMFs systemer, rutiner og internkontroll med sikte på hvordan dette legger til rette for en effektiv drift

DMFs systemer, rutiner og internkontroll er nærmere beskrevet i punkt 4 i årsrapporten.

Forståelsen av mineralloven er avgjørende for effektiv drift i DMF. DMF har fortsatt arbeidet med å tolket mineralloven og implementere dette i vår saksbehandling. Hovedvekt i 2020 har vært tolking av mineralovens bestemmelser rundt tilsyn og oppfølging. Arbeidet med innspill til revisjon av mineralloven har også vært klargjørende, men er ressurskrevende. Basert på dette har arbeidet med å utviklet interne sakbehandlingsprosedyrer, retningslinjer og standardtekster for å utøve en enhetlig forvaltning etter mineralloven vært prioritert. Tilsvarende gjelder for saksbehandling etter annet lovverk som er relevant innenfor vårt virkeområde og øvrige tjenesteleveranser hvor DMF er fagetat. Vi arbeider fortsatt med utviklingen av interne faglige veiledere.

Kontrollrutiner er etablert og består i hovedsak av at alle vedtak og forpliktende beslutninger er kontrollert av nærmeste leder. I tillegg kontrolleres saker av strategisk og prinsipiell art av direktør. DMF har nå tilstrekkelig mange fagpersoner innen de ulike fagfeltene, og systematisk sidemannskontroll ble besluttet innført i 2020. Sidemannskontrollen skal gjennomføres før ledergodkjenning.

DMF har i 2020 hatt et internt avvik på lønn og det er i etterkant av dette gjennomført en ekstern gjennomgang av våre rutiner med forslag til forbedringer og effektiviseringer innen lønn og regnskapsområdet. DMF fortsetter dette arbeidet i 2021.

DMF har i 2020 kjøpt inn et nytt, moderne kvalitetssystem. Et viktig arbeid i 2021 vil være implementering av dette systemet. Systemet skal tydeliggjøre våre interne rutiner og forenkle tilgangen til disse. Kvalitetssystemet skal på denne måten bidra til ytterligere kvalitetsforbedring og dokumentasjon av saksbehandlingen, i tillegg til effektivisering.

Arbeidet med digitalisering av DMFs tjenester fortsetter. I 2020 har DMF igjen fått godkjent et prosjekt gjennom medfinansieringsordningen. Prosjektet skal etablere en digital konsesjonsbehandlingsprosess. Behovsanalyse er gjennomført i 2020 og prosjektet skal være ferdig i løpet av 2022.

DMF har hatt en raskt og bred utvikling av de digitale løsningene de senere år. Omstillingen til hjemmekontorløsningen fungerte teknisk allerede fra mars 2020. Vi så behov for økt brukerkompetanse og forenkling av enkelte av løsningene. Høsten 2020 ble det gjennomført en kartlegging av DMFs virksomhetsarkitektur innenfor IT og arbeidet med forenkling startet i 2020 og vil bli videreført i 2021.

DMF har gjennomført flere digitaliseringsprosjekter som har vært med på å løse deler av DMFs oppgaver på en hensiktsmessig måte. I perioden 2016-2018 gjennomførte DMF prosjektet Mineraler for alle (MiA) med støtte fra medfinansieringsordningen. Formålet med prosjektet var å tilby en heldigital søknadstjeneste for bergrettigheter med besparelser for prospekterende og effektivisering av saksbehandling i DMF. En av de viktigste gevinstene i prosjektet var økt kvalitet på geografiske data i bergrettighetsregisteret, samt å gi søker tilgang til offentlige kartdata og historiske dokumenter gjennom bruk av digitale karttjenester. MiA-prosjektet har gitt en

forenklet søkeprosess for brukere, betydelig økt kvalitet på mottatte søknader, og gitt DMF et kraftig verktøy for oppfølging og behandling av bergrettigheter. Løsningen er en del av selvbetjeningsportalen «Min side» på dirmin.no og DMF sitt fagsystem «MinIT».

3.7 Bestillinger

DMF skal ved behov bistå NFD i forbindelse med oppfølgingen av evalueringen av mineralloven.

DMF har gjennom året gitt løpende bistand til departementet i det pågående lovarbeidet. Bistanden har bestått i faglige innspill til lovforslag som kan gjennomføres på kort sikt og til tema som bør underlegges nærmere utredning. Arbeidet har i perioder vært ressurskrevende, og mange personer hos DMF har vært involvert underveis.

DMF ga også høringsuttalelse til lovforslaget i besvarelse, datert 22.09.20, hvor vi ga støtte til samtlige av lovforslagene.

På bestilling fra NFD har DMF i tillegg frigjort en lederressurs for å arbeide i sekretariatet for utvalget som arbeider med den mer langsiktige revisjonen av mineralloven.

3.8 DMFs bruk av virkemidler

DMF har flere virkemidler som benyttes aktivt i utøvelsen av DMFs rolle og ansvar:

- Mineralloven m/forskrift
- Instruks fra NDF
- Tildelingsbrev fra NFD
- Delegert myndighet
- Bevilget budsjett
- Strategi og handlingsplan
- Organisering og personell
- Digitalisering

DMF har utarbeidet utviklingsmål for perioden 2018-2021. Utviklingsmålene er basert på DMFs samfunnsoppdrag, tildelingsbrevet fra NFD og DMFs prioriterte utviklingsområder for gjeldende periode:

- Utviklingsmål 1: Vi skal være en premissgiver for bærekraftig mineralutvinning gjennom kunnskapsbasert forvaltning
- Utviklingsmål 2: Vi skal utøve enhetlig og effektiv saksbehandling basert på god kunnskap om mineralnæringen og samfunnets fremtidige behov
- Utviklingsmål 3: Vi skal være en arbeidsplass i stadig utvikling med et tverrfaglig og trivelig arbeidsmiljø

DMF måtte omprioritere oppgaver og ressurser i forbindelse med håndtering av Korona-pandemien i 2020. Dette gjaldt særlig ledelsesressurser og IT. En følge av dette var redusert kapasitet til strategisk og faglig utviklingsarbeid i løpet av året. Det er også krevende å arbeide med utviklingsarbeid når store deler av arbeidsstyrken jobber via hjemmekontor. Samtidig mener vi at DMF har opprettholdt tjenestetilbudet, og at vi har fortsatt utviklingen også i 2020.

DMF har i løpet av 2020 fortsatt styrkingen av DMFs faglige kompetanse. Det foregår en kontinuerlig prosessutvikling og samarbeid på tvers av seksjonene, som gir en merverdi til organisasjonen i form av mer helhetlig og effektiv saksbehandling. Det avholdes jevnlig interne foredrag for økt kunnskapsdeling og faglig utvikling. Vi erfarer at digitale fredagsforedrag har vært en populær arena for intern kunnskapsdeling og sosial samling når våre ansatte arbeider fra hjemmekontor.

Sentrale støttefunksjoner bistår og tilrettelegger for saksbehandlere, som har fått mer faglig spesialisering av sine oppgaver. Nyansatte med forskjellig kompetanse bidrar til intern utvikling av organisasjonen som helhet.

DMFs ansatte og ledere ønsker en jevnlig deltagelse på konferanser med foredrag og stand for å informere bransjen og andre om utvikling av verktøy som forenkler prosesser for DMFs brukere. DMF rakk å delta på en internasjonal konferanse før Korona-pandemien slo inn. For resten av året har DMF deltatt på digitale møter/konferanser.

DMF søkte i 2020 om midler til et nytt prosjekt via medfinansieringsordningen. Prosjektet har som mål å forenkle kommunikasjon med tiltakshavere og tilrettelegge for en enklere saksbehandlingsprosess for konsesjonssøknader. Styrket fokus på brukermedvirkning ved utvikling av nye digitale tjenester gir DMF økt kunnskap om brukernes behov, som er et viktig virkemiddel for å sikre at DMF utvikler gode, digitale løsninger for både eksterne og interne brukere.

3.9. Andre føringer

Regjeringens inkluderingsdugnad

DMF skal arbeide for å utvikle rutiner og arbeidsformer for å nå målene for regjeringens inkluderingsdugnad. DMF skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå målet om 5 pst., vurdere eget arbeid opp mot målene og omtale utfordringer og vellykkede tiltak.

Gjennom 2020 fortsatte DMF arbeidet i rekrutteringsprosessene for å kunne innfri målet om at minimum fem prosent av nyansettelser i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Vi har dessverre ikke oppnådd målet som er satt, til tross for fokus på inkludering gjennom våre rekrutteringsprosesser.

DMF har prioritert å ivareta inkluderingsperspektivet i rekrutteringsprosessen, og arbeider med å videreutvikle våre rutiner blant annet for å bedre måloppnåelsen på dette området. Vi har bidratt til inkluderingsdugnaden ved å ta inn ansatte på kortere og lengre arbeidsmarkedstiltak. DMF har gjennom rekrutteringsprosessene i 2020 hatt fokus på inkluderingsdugnaden ved gjennomgang av søkere i de enkelte prosessene. Vi ser av de rekrutteringsprosessene vi har gjennomført i 2020 at det er få søkere med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV på den type fagstillinger vi lyste ut. Vi har heller ikke erfaring med at søkere først oppgir dette ved intervju i de prosessene som har vært i 2020. Andelen søkere fra målgruppen økte imidlertid fra første halvår til andre halvår.

Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en

Ansettelser	2020
Nyansettelser totalt	7
Nyansatte i målgruppene	0
Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en	0%

I tabellen har vi beskrevet tiltakene vi satte i gang for å rekruttere mer inkluderende. Vi har beskrevet resultater og erfaringer vi har gjort oss hittil. Vi har også valgt å skissere kort hvordan vi har tenkt å fortsette med inkluderingsarbeidet i året som kommer:

Tiltak	Resultater og erfaringer	Veien videre
Tilpasning av utlysningstekster Vi har et pågående arbeid med forbedring av utlysningstekstene. Nye tekster skal implementeres i 2021.	Andelen søkere fra målgruppene har vært lave gjennom prosessene i 2020, men en økning fra 1. halvår til 2. halvår.	Vi fortsetter arbeidet med utlysningstekstene.
Forbedre rekrutteringsprosessene Involverte i rekrutteringsprosessene har deltatt på eller sett Difis seminarrekke om inkluderingsdugnaden.	Gode innspill til forbedring av DMFs prosesser.	Tiltaket vil bli videreført i 2021.
Gi flere relevant praksis Se på mulighet for å etablere praksisplasser innen utløpet av 2021. Vi ser også på praksisplasser som et ledd i å styrke rekrutteringen til faste og midlertidige stillinger av personer fra målgruppen.	God dialog med Nav om praksisplasser. Vi inngikk avtale på slutten av 2020 om praksisplass for geofag.	Tiltaket vil bli løpende evaluert, samt muligheten for å ta inn flere på praksisplass.

Føring om lærlinger

Alle statlige virksomheter skal knytte til seg minst en læring. DMF skal hvert år vurdere om de kan øke antallet lærlinger og tilby opplæring i nye lærefag og skal knytte seg til et opplæringskontor.

DMF har i de senere år gjennomført en stor omstilling av organisasjonen, og har rekruttert mange nyansatte. DMF har ikke hatt kapasitet til å tilby lærlingeplasser så langt.

Bruk av kommunikasjonstjenester

Oppgaver knyttet til ekstern og intern kommunikasjon i og for DMF skal som hovedregel utføres av virksomheten selv. Unntak fra dette er oppgaver knyttet til design av kommunikasjonsmaterieill f.eks. rapporter.

DMF har i 2020 kjøpt bistand til grafiske tjenester og design av kommunikasjonsmaterieill. Øvrige kommunikasjonstjenester er utført av egne ansatte. Intern kapasitet og kompetanse på dette området er styrket i 2020 ved ansettelse av kommunikasjonssjef.

Oppfølging av sikkerhet og beredskap

Arbeidet med sikkerhet og beredskap skal tilpasses virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. DMF skal ha god styring og kontroll med informasjonssikkerheten i samsvar med relevante mål i nasjonal strategi for digital sikkerhet og tiltaksplan. DMF har ansvar for å forebygge og håndtere digitale angrep i egen virksomhet, og for å dele informasjon om digitale angrep med departementet og relevante samarbeidspartnere.

DMF har fokus på IKT-sikkerhet og i 2020 har det vært stort fokus på IKT-sikkerhet i forbindelse med bruk av hjemmekontor som følge av Korona-pandemien. DMF har også gjennomført kurs i forbindelse med nasjonal sikkerhetsmåned. Vi opplever at gjennomføringen av kursene som tilbys av Norsk Sikkerhetsmyndighet (NSM) i forbindelse med nasjonal sikkerhetsmåned, gir økt fokus på IT-sikkerhet blant våre ansatte.

I forbindelse med Korona-pandemien ble det gjennomført egne sårbarhetsanalyser og fortløpende rapportering til NDF i begynnelsen av pandemien. DMF har hatt fokus på en god balanse mellom ivaretagelse av smittevern og å holde virksomheten i gang.

DMF har også fått gjennomført en kartlegging av IT-arkitekturen i løpet av 2020. Denne kartleggingen skal danne grunnlag for nødvendige endringer og forbedringer i DMFs IT-systemer.

DMF har i 2020 jobbet videre med oppdatering av overordnet planverk innenfor sikkerhet og beredskap. På grunn av Korona-pandemien ble beredskapsplan for pandemisk influensa prioritert. Vi har også startet arbeidet med å identifisere sårbare områder i seksjonene og vil i videre arbeid implementere og utvikle rammeverk for å håndtere andre uforutsette hendelser eller driftsforstyrrelser.

4. Styring og kontroll i virksomheten

DMF har implementert en aktiv målstyring, hvor mål og handlingsplaner for å oppnå DMFs forpliktelser i henhold til bestillinger i tildelingsbrevet er utarbeidet seksjonsvis og rapporteres månedlig til DMFs ledelse.

Saksbehandlingskøen for behandling av søknader om driftskonsesjon forventes nå å være ferdig behandlet i løpet av 2021. DMF har i 2020 fortsatt prioritert å følge opp at vedtak om økonomisk sikkerhetsstillelse faktisk etableres og bygges opp i henhold til vilkår gitt i driftskonsesjon.

I tillegg har DMF videreført de store utviklingsprosjektene i henhold til plan i 2020. Prioriterte områder har vært:

- Lovarbeid. Fortsatt lovfortolkning og innspill til det pågående arbeidet med revisjon av mineralloven. Operasjonalisering og implementering av mineralloven, med vekt på saksbehandlingsrutiner for tilsyn og oppfølging.
- Gjennomføring av fjerntilsyn som erstatning for stedlige tilsyn på grunn av smittevernhensyn. Selv om det har vært en reell økningen i antall tilsyn, vurderes ikke det totale antall tilsyn å være tilstrekkelig
- Digitalisering og videreutvikling av Min side, hvor digitalt søknadsskjema for driftskonsesjon ble lansert i 2019
- Styrket informasjonsvirksomhet og faglig veiledning til DMFs brukere med vekt på utvikling av nye driftsplanveiledere

4.1 Risikovurderinger

DMF gjennomfører jevnlig risikovurdering av virksomheten, sist 20. september 2020. Risikovurderingen av virksomheten er relatert til hoved- og delmål definert i tildelingsbrevet. Risikotoleranse er satt til Lav og Middels. Gjennomføring av tiltak er prioritert for områder som klassifiseres i risikoklasse Kritisk og Høy. I noen tilfeller er det valgt å iverksette tiltak også for områder som klassifiseres i risikoklasse Middels.

Områder med høyest identifisert risiko er fortsatt hovedsaklig relatert til DMFs behov for økt kapasitet og tverrfaglig kompetanse i forhold til DMFs samfunnsoppgaver. Høyest risiko er, i 2020, vurdert å være knyttet til kontroll, tilsyn og sanksjonsbehandling, også etter planlagte tiltak. Økte bevilgninger har bidratt til at DMF har fått økt kapasitet og kompetanse, og har kunnet utvikle nye og mer effektive arbeidsrutiner. Restrisiko i forbindelse med konsesjonskøen er ytterligere redusert fra høy til middels. Økte bevilgninger har også bidratt til at DMF har kunnet utvikle nye digitale løsninger. DMF har fått nye midler fra medfinansieringsordningen for perioden 2020-2022

for å utvikle «digital saksbehandlingsprosess». Dette arbeidet vil bidra til økt kvalitet, mer effektiv saksbehandling og generelt bedre tjenestetilbud fra DMF.

Det vurderes imidlertid fortsatt å være avstand mellom DMFs kapasitet og samfunnsoppgaver som er under utvikling. Dette omfatter blant annet mer krevende vurderinger i konsesjonsbehandling av nye uttak. I takt med at DMFs tjenestetilbud har fått høyere kvalitet og blir mer synliggjort, etterspørres flere tjenester fra DMF. Vi opplever også at forventningen til DMFs rolle som myndighet er økende. Dette omfatter både økte forventninger til forutsigbare prosesser fra næringsdrivende og til langsiktig ressursforvaltning i et bærekraftig perspektiv. Behovet for fortsatt økning av intern kapasitet og utvikling av tverrfaglig kompetanse er fortsatt nødvendig for videre utvikling av norsk mineralforvaltning.

DMFs tilsynsansvar har i flere år hovedsaklig vært ivaretatt i form av kontroll og postale tilsyn. Begrenset kapasitet til stedlige tilsyn gir redusert mulighet til oppfølging av bransjens etterlevelse av gjeldende regelverk og tillatelser. Dette kan i ytterste konsekvens medføre økt risiko for liv og helse. Situasjonen er forsterket etter flere år med svært lav tilsynsvirksomhet. Etter hvert som konsesjonskøen har blitt redusert, har DMF styrket kompetanse og kapasitet innen kontroll, tilsyn og sanksjonsbehandling. Restrisikoen for disse områdene er dermed redusert fra kritisk til høy, selv om omfanget av tilsynsaktiviteten fortsatt ikke vurderes å være i et omfang som tilfredsstiller behovet.

IT-drift, -utvikling og –sikkerhet er områder hvor DMF har hatt stort fokus de siste årene. Etter hvert som det utvikles og tas i bruk flere IT-systemer, øker avhengigheten til at disse er tilgjengelige til enhver tid. Kompleksiteten i systemene og sammenhengen mellom ulike systemer øker og mengden data som samles i digitale løsninger er økt, noe som gir økt sårbarhet for eksterne trusler. DMF vurderer restrisikoen på disse områdene til å være middels ut i fra dagens situasjon, men har stadig fokus på risikoreduserende tiltak gjennom interne og eksterne ressurser.

4.2 Internkontroll

DMF har gjennomført et innkjøp av digitalt QA-system i 2020. Systemet vil bli tilpasset og tatt i bruk i løpet av 2021. Målet med å ta i bruk et digitalt QA-system er enklere tilgang til prosedyrene, digitale sjekklister og avviksmeldinger. Dagens eksisterende rutiner og system med sidemannskontroll og ledergodkjenning vil være en viktig del av det digitale QA-systemet og vil fortsatt sikre at feil og avvik fanges opp og korrigeres underveis i saksbehandlingsprosessene.

DMF arbeider fortsatt med utvikling av interne prosedyrer for saksbehandling etter mineralloven. Prosedyrene skal sikre enhetlig og effektiv saksbehandling innenfor etatens virkeområde. Alle medarbeidere i DMF kan melde fra om behov for nye prosedyrer, forbedringer og avvik til DMFs kvalitetssikringsråd, som skal fungere som kvalitetssikringsorgan for alle fagområder og som systematiserer alle innspill. Ledelsen gjør prioriteringer av utvikling av nye prosedyrer ut fra vurdering av behov og kapasitet.

Utvikling av prosedyrer for oppfølging og tilsyn er en prioritert oppgave som er videreført i 2020. Dette omfattende arbeidet inkluderer lovfortolkning, utvikling av prosedyrer og arbeidsprosesser, sjekklister og standardtekster.

DMF er fullservice-kunde hos Direktoratet for forvaltning- og økonomistyring (DFØ). Dette bidrar til at DMF får tilgang til oppdaterte løsninger og rutiner for økonomistyringen. I 2020 har DMF fulgt opp avvik i forbindelse med endringer i lønn. Det ble gjennomført et innkjøp for ekstern bistand til revisjon av DMFs internkontroll på dette området. Revisjonen avdekket at DMFs

internkontroll på området i hovedsak er bra, men foreslo forbedrede rutiner på et par områder. Disse rutinene er utarbeidet og implementert. Det er også gjennomført en ekstern revisjon av internkontrollen for deler av regnskapsområdet med tilhørende forbedringsforslag. Disse vil bli fulgt opp i 2021.

DMF har fokus på datasikkerhet, og spesielt med hensyn til ivaretagelse av personopplysninger for brukere som benytter våre digitale tjenester via Min side. I 2020 har hovedfokuset på IT-sikkerhet vært knyttet opp mot den økte bruken av hjemmekontor som smitteverntiltak i forbindelse med Korona-pandemien. DMF har gjort vurderinger og tiltak knyttet til pålogging og sikkerhet fra hjemmenettverk, sikkerhet ved bruk av digitale kommunikasjonsplattformer (Skype, Teams osv.) samt generell IT-sikkerhet ved bruk av hjemmekontor. Det gjøres kontinuerlig testing og risikovurderinger av datasikkerheten i våre interne og eksterne systemer, og kartlegging av DMFs virksomhetsarkitektur ble gjennomført i 2020 med formål å øke sikkerheten og forenkle utvikling og drift av DMFs it-infrastruktur.

I 2020 er det gjennomført en arbeidsplassundersøkelse og en medarbeiderundersøkelse i samarbeid med ny BHT. Det er utarbeidet beredskapsplan for pandemi. DMF jobber systematisk med å redusere sykefravær, og har i 2020 hatt ekstra fokus på forebygging av belastningsskader og psykisk helse i forbindelse med bruk av hjemmekontor.

DMF har også gjennomført en omdømmeundersøkelse i 2020. Denne skal danne utgangspunkt for å forbedre DMFs tjenester både eksternt og internt. Blant annet vil omdømmeundersøkelsen være nullpunktundersøkelse for å kunne måle de kvalitative gevinstene i medfinansieringsprosjektet som DMF har fått midler til i 2020-2022.

4.3 Bemannings-, kapasitet og kompetansesituasjonen i virksomheten

DMF har økt antall ansatte fra 56 til 57 i 2020. Det er i tillegg ansatt 4 personer med oppstart i 2021. Antall utførte årsverk i 2020 er økt med 3,5 årsverk. Effekten av økte budsjetter de siste par årene, på økningen i antall ansatte og antall årsverk, har en viss forskyvning som følge av at nyttilsetninger skjer gradvis gjennom budsjettåret. Dette i kombinasjon med en viss turnover, en forholdsvis høy andel fødselspermisjoner og noe langtids sykefravær gir en senere økning i antall årsverk enn økningen i budsjettbevilgning skulle tilsi. Denne forsinkelsen i økt kapasitet kompenseres delvis med innleide vikarer eller kjøp av eksterne tjenester. Andelen ansatte i midlertidige stillinger (vikariat og prosjektstillinger) er redusert fra 7 % ved utgangen av 2019 til 3 % ved utgangen av 2020.

Kapasiteten i organisasjonen er fortsatt for lav til tross for at DMFs budsjetter har økt jevnlig de siste årene. Områder med høyest identifisert risiko i risikovurderingen er fortsatt hovedsakelig relatert til DMFs behov for økt kapasitet og tverrfaglig kompetanse i forhold til de samfunnsoppgaver direktoratet har. Kapasitetssituasjonen er redusert til middels i risikovurderingen av 20. september 2020. Totalt bemanningsbehov er vurdert å være 80-90 personer, og behovet for styrking av DMF er permanent.

DMFs ansvarsområder krever en bredt sammensatt fagkompetanse. Dette omfatter blant annet kompetanse innen geofagene, jus, GIS (GIS=geografiske informasjonssystemer), areal og samfunnsplanlegging, miljøteknologi samt både samfunns- og bedriftsøkonomi. Bergteknisk kompetanse med erfaring fra drift er vanskelig tilgjengelig i Norge. Dette søkes kompensert med annen, teknisk geofaglig kompetanse som ingeniørgeologi og anleggsteknikk. Dels gjennom egne ansettelser og dels gjennom innleie. I tillegg er det nødvendig med god IT-kompetanse og kompetanse innen ledelse og administrative fag.

4.4 Likestilling

Ved utgangen av 2020 hadde DMF 57 ansatte hvorav 35 kvinner og 22 menn. Kvinneandelen utgjør dermed 63 %. Som et resultat av fokuset på å ansette flere menn, har kvinneandelen blitt noe redusert i forhold til hva den var i 2019. Ledelsen består av 8 personer, inkludert direktør. Kjønnfordelingen i ledergruppen er 6 kvinner og 2 menn, inkludert direktør som er kvinne. Gjennomsnittslønnen i DMF er noe høyere for menn enn for kvinner og årslønn for kvinner utgjorde 95,8% av årslønnen for menn. Dette skyldes i hovedsak en høyere ansiennitet for menn i DMF. Når vi justerer for utdanningsår finner vi ikke forskjeller på lønnsnivået i forhold til kjønn. Virksomheten har ved utgangen av 2020 tre ansatte med utenlandsk bakgrunn. Ved nyansettelser har DMF alltid et bevisst forhold til likestilling. Dette fremgår også av alle utlysninger vi har.

4.5 Tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet

DMF følger krav til offentlige anskaffelser for innkjøp av tjenester, herunder krav til dokumentasjon av skatter og avgifter.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Granavolden-plattformen av 17. januar 2019 peker på at utnyttelse av Norges rike naturressurser gir grunnlag for aktivitet, innovasjon og næringsutvikling i hele landet, og at disse ressursene må tas i bruk på en bærekraftig måte samtidig som de gir grunnlag for lønnsomme arbeidsplasser.

DMF har vært en pådriver for å styrke bærekraftsarbeidet i norsk mineralnæring. Det er med glede vi observerer at mineralnæringen i Norge er i ferd med å ta i bruk rapporteringsprogrammet TSM, slik DMF har arbeidet for. Dette kommer til å føre mineralnæringen nærmere en bærekraftig fremtid, som kan møte omgivelsenes etterspørsel og forventninger.

Samtidig som regjeringen vil legge til rette for å utnytte Norges naturgitte forutsetninger og sterke teknologi- og kompetansemiljøer, og både behovet og etterspørselen etter mineraler i verden kommer til å øke, tyder alle tegn på at samfunnets forventning og krav til bærekraftig mineralutvinning øker i tiden som kommer. Tydelige og forutsigbare rammer er en forutsetning for å lykkes.

Vi ser en positiv endring i store deler av norsk mineralindustri. En mer profesjonalisert næring, med betydelig mer oppmerksomhet på bærekraft og høyere forståelse for at også mineralnæringen er en del av samfunnsutviklingen, er i ferd med å tre frem.

Mineralloven har vært en sentral drivkraft for denne utviklingen. Den pågående endringen av mineralloven ønskes nå velkommen. Til tross for forskyvningen av virkningen av mineralloven med flere år, har vi nå bred og inngående erfaringen med loven i praksis. Vi har stor tro på at lovendringene vil bidra til mer forutsigbare rammebetingelser for en bærekraftig mineralnæring, samtidig som andre samfunnsinteresser ivaretas.

I takt med at vi som forholdsvis nytt direktorat fortsetter tolking og utvikling av mineralloven, og at vi arbeider med å fylle vår rolle som direktorat fullt og helt, blir det klart at ansvaret vårt vokser. Forpliktelser etter mineralloven og annet lovverk, samfunnets forventninger og næringens behov gjør at videre styrking av DMF fortsatt er nødvendig.

Vi erfarer en svakt økende interesse for rettigheter til statens mineraler fra profesjonelle, internasjonale aktører i Norge. Vi ser også en gryende interesse for investering i mineralnæringen, etter flere år hvor kapitalmarkedet strategisk har unngått investeringer i mineralprosjekter som

følge av et negativt omdømme. Dette er i ferd med å snu, og erkjennelsen av behovet for mineraler som en nødvendig innsatsfaktor for det grønne skiftet er etter hvert godt kjent. Norsk mineralindustri vil ta grep i egne rekker, i tillegg til myndighetenes vilje for å legge til rette for gode rammebetingelser, blir lagt merke til.

Potensialet for bærekraftig utnyttelse og økt verdiskaping i og som følge av mineralnæringen er stort. Omstillings- og utviklingsarbeid som er nødvendig for at det fulle potensialet som ligger i næringen er realiserbart, er godt i gang. Framtidsutsiktene for norsk mineralnæring er lysere enn på lenge.

6. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommmentar til årsregnskapet 2020

Formål

DMF er et statlig forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). DMF er statens fagetat for forvaltning og utnyttelse av mineralressursene i Norge og på Svalbard. DMF forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven) og Bergverksordningen for Svalbard (BVO), og har ansvar for sikring og reduksjon av miljøkonsekvenser av avrenning fra gamle gruver som er hjemfaldt til staten.

DMF fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. DMF mottar bevilgninger fra to departement. Nærings- og fiskeridepartementet bevilger på kapittel 0906, og Justisdepartementet (JD) bevilger på kapittel 0011 Svalbard.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, samt NFDs hovedinstruks for styringen av DMF. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av DMFs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2020 har DMF samlet disponert tildelinger på utgiftssiden på kr. 80 298 000 fra NFD og JD jf. bevilgningsrapporteringen og note A. DMF har et mindreforbruk på tildelingene på kapittel 0906 i 2020. Årsaken til mindreforbruket vil bli omtalt under de enkelte postene nedenfor. Kapittel 0011 er subsidiert med kr. 22 000 fra kapittel 0906 i 2020.

Artskontorrapporteringen, som viser tallene for kapittel 0906 og 0011 under ett, viser at rapporterte utgifter til drift summerte seg til kr. 75 883 687. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr. 40 243 958, mot kr. 38 141 254 i 2019. Økningen skyldes i hovedsak en økning i antall årsverk fra 2019 til 2020.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2020 kr. 1 280 467. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende, har DMF en leverandørgjeld på kr. 233 834 som ikke er betalt og derfor ikke fremkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 6.

Kapittel 0906

Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kr. 1 177 776. Disse midlene søkes overført til 2021. jf. note B. DMFs budsjettfordeling for 2020 var i utgangspunktet konservativ for å ta høyde for uforutsette kostnader i forbindelse med flytting til nye lokaler. Når pandemien inntraff la vi vekt på å etablere gode smitteverntiltak for å ivareta sikkerheten til våre ansatte og legge til rette for å opprettholde drift så langt som mulig. Reisevirksomhet ble i all hovedsak innstilt og planlagte tilsyn ble gjennomført som fjerntilsyn. Korona-pandemien medførte at planlagte utviklingsprosjekter og nyansettelser for 2020 ble noe forsinket. Gjennomføring av de lokale lønnsforhandlingene kom sent på året, og DMF rakk ikke å få etterbetalt lønn for Akademikerne før i begynnelsen av 2021. Summen av dette medførte at DMF ikke fikk benyttet hele bevilgningen, inkludert overføringene, i 2020.

På post 30 Sikrings- og miljøtiltak har DMF brukt kr. 8 412 911 av bevilgningen på kr. 10 184 000. DMF søker departementet om å overføre mindreutgiften på kr. 1 771 089 til 2021, jf. note B.

Korona-pandemien medførte at oppstart av aktuelle sikring- og miljøtiltak ble forskjøvet. Enkelte planlagte sikringsaktiviteter ble utsatt som følge av restriksjoner i forbindelse med pandemien. Klimatiske forhold kan ha stor betydning for planlegging og mulighet for gjennomføring av en del sikringsaktiviteter. Å utsette gjennomføringen medfører derfor en usikkerhet knyttet til fremdrift og gjennomføring. Eksempelvis om det er kommet snø i et område som forhindrer tiltaks-gjennomføringen. Enkelte av de planlagte sikringstiltakene måtte utsettes ytterligere, på grunn av at det ble for sent på året til at de kunne gjennomføres på en sikker og forsvarlig måte. DMF planlegger nå for helhetlig tiltaksplan i Folldal og prosjektanskaffelse av prosjektleder i 2021.

På post 31 har DMF brukt kr. 4 646 991 av bevilgningen på kr. 6 800 000. DMF hadde opprinnelig en bevilgning på kr. 7 500 000 hvorav kr. 700 000 ble returnert på nysalderingen for 2020. DMF søker departementet om å overføre mindreutgiften på kr. 2 153 009 til 2021, jf. note B. Mindreforbruket skyldes i hovedsak driftsstans ved nøytraliseringsanlegget på grunn av havariet ved pumpestasjonen fra årsskiftet og frem til pumpa ble satt i drift igjen i mars. Driftsstans får raskt innvirkning på utgifter til blant annet kalk og strøm. Koronasituasjonen har i tillegg medført at deler av et planlagt utredningsoppdrag ikke kunne startes i henhold til fremdriftsplan. Resultater fra dette arbeidet vil danne grunnlag for revidering av helhetlig tiltaksplan for Løkken. Tilsvarende gjaldt for prosjektering av eventuelle tiltak for å begrense avrenning fra forurensete masser i byggene. Dette arbeidet kunne ikke gjennomføres i 2020 på grunn av forsinket oppstart, som følge av koronasituasjonen.

Det er krevd inn kr. 1 190 359 i gebyrer og leieavgifter. Dette er kr. 290 359 mer enn inntektskravet i tildelingsbrevet, jf. note 1. Ekstraintekten har påløpt på grunn av større antall innkomne behandlingsgebyrer for søknader om driftskonsesjon og bergrettigheter enn budsjettert. DMF har ikke påvirkning på omfanget av gebyrbelagte tjenester per år. Behandlingsgebyr for søknad om driftskonsesjon betales ved søknadstidspunktet, og ikke når søknaden er ferdig behandlet. Videre opplever DMF at interessen for bergrettigheter er konjunkturutsatt. Interessen var økende i 2018 og har holdt seg stabil i 2019 og 2020.

I tillegg er det inntektsført kr. 194 826 som netto inntekter for salg av gruveeiendom på vegne av NFD i 2020.

Kapittel 0011

For Svalbard har DMF i 2020 en samlet tildeling fra JD på kr. 1 938 000. Mindreutgiften på post 48050 er kr. 205 for 2020 etter at dette kapitlet er subsidiert med kr. 22 000 fra budsjettbevilgningen fra NFD over kappost 090601.

Budsjettert inntekt for utmål på Svalbard var på kr. 995 000, mens det ble krevd inn kr. 1 060 500 jf. note 1.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for DMF. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen vil foreligge per 1. mai 2021. Beretningen vil være offentlig fra dette tidspunktet og vil bli publisert på DMFs nettsider sammen med årsrapporten for 2020.

Trondheim, 1. mars 2021

Randi Skirstad Grini

Direktør

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard

6.2 Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen Spesifisering av bokført avregning med statskassen. Notene viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelse punkt 3.3.2, og spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelse punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Regnskapsrapporter og noter

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2020

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0906	Driftsutgifter	01			61 376 000	60 198 224	1 177 776
0906	Sikrings og miljøtiltak	30			10 184 000	8 412 911	1 771 089
0906	Miljøtiltak Løkken	31			6 800 000	4 646 991	2 153 009
0540	Medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter, prosjekt Minerale	25			0	688 670	
1633	Nettoordning for mva i staten	01			0	7 544 563	
<i>Sum utgiftsført</i>					78 360 000	81 491 359	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt(-)	
3900	Inntekter fra salg av gruveeiendom.	30		0	194 826	194 826	
3906	Bergrettigheter leieinntekter	01		100 000	116 259	16 259	
3906	Behandlingsgebyrer	02		800 000	1 074 100	274 100	
5551	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekom	70		1 000 000	1 397 700	397 700	
5551	Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsret	71		6 000 000	7 126 137	1 126 137	
5309	Ymse	29		0	68 700		
5700	Arbeidsgiveravgift	72		0	5 002 826		
<i>Sum inntektsført</i>					7 900 000	14 980 549	

Deposita og avsetninger

845004	Avsetninger i Svalbardregnskapet		C	943 000	877 295	
<i>Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet</i>				943 000	877 295	

Sum netto rapportert til bevilgnings- og kapitalregnskapet

877 295

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

67 388 105

Kapitalkontoer

60089901	Norges Bank KK /innbetalinger				15 309 023	
60089902	Norges Bank KK/utbetalinger				-82 804 799	
709403	Endring i mellomværende med statskassen				107 671	
<i>Sum rapportert</i>					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2020	31.12.2019	Endring
709403	Mellomværende med statskassen	-1 280 467	-1 388 138	107 671

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.*

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
090601	1 186 000	60 190 000	61 376 000
090630	1 684 000	8 500 000	10 184 000
090631		6 800 000	6 800 000
845004		1 938 000	1 938 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Fullmakt til å overskride med bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090601		1 177 776		1 177 776					1 177 776	3 009 500	1 177 776
845004		205		205					205	96 900	205
090630	"kan overføres"	1 771 089		1 771 089					1 771 089	23 316 000	1 771 089
090631	"kan overføres"	2 153 009		2 153 009					2 153 009	18 611 000	2 153 009

*Denne kolonnen er kun aktuell for virksomheter som er lønnskunde av DFØ og som er berørt av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ. DFØ har i 2020 endret utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn. Dette medfører at virksomheter som er lønnskunder av DFØ for regnskapsåret 2020 vil utbetale overtid for 13 måneder (november og desember 2019 og januar til november 2020). Berørte virksomheter har fått fullmakt til å overskride bevilgning i 2020 tilsvarende engangseffekten knyttet til omlegging av utbetalingsløsningen i DFØ.

**Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
390686	-500 000	912 068	412 068

* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

DMFs bevilgning på kapittel 0906:30 Sikrings- og miljøtiltak er gitt med stikkord "kan overføres". Beløpet på kr. 1 771 089 er overførbart til neste år.
DMFs bevilgning på kapittel 0906:31 Miljøtiltak Løkken er gitt med stikkord "kan overføres". Beløpet på kr. 2 153 009 er overførbart til neste år.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre på utgiftskapitler og inntektsført av andre på inntektskapitler)

DMF har ingen avgitte belastningsfullmakter på utgiftskapitlene. På inntektskapitlet 3906:86 Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt har NFD avgitt en belastningsfullmakt til Skatteetaten på vegne av DMF.

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger

DMF har avhendet to ikke-aktive gruveeiendommer som er inntektsført på kapittel 3900:30 med netto beløp etter fratrukket utgifter knyttet til salget.

Note C del I		Spesifisering av netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter kapittel og post		
Utgiftskapittel i Svalbardregnskapet	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Regnskap 2020
0001	Tilskot til Svalbard kyrkje	70	Tilskot til Svalbard kyrkje	
0003	Tilskot til Longyearbyen lokalstyre	70	Tilskot til Longyearbyen lokalstyre	
0004	Tilskot til Svalbard museum	70	Tilskot til Svalbard museum	
0005	Syssele mannen (jf. kap. 3005)	01	Driftsutgifter	
0006	Syssele mannens transportteneste (jf. kap. 3006)	01	Driftsutgifter	
0007	Tilfeldige utgifter	30	Skred- og bustadtiltak	
0007	Tilfeldige utgifter	70	Diverse tilskot	
0009	Kultuminnetiltak	01	Driftsutgifter	
0011	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard	01	Driftsutgifter	1 937 795
0017	Norsk Polarinstitutt - refusjon	50	Refusjon	
0018	Navigasjonsinnretningar	01	Drift og vedlikehold	
0018	Navigasjonsinnretningar	30	Nyanlegg og større vedlikehold, aerolykter, martime fyr	
0019	Meteorologisk institutt – husleige Bjørmøya og Hopen	01	Driftsutgifter	
0020	Statsbygg, Svalbard (jf. kap. 3020)	01	Driftsutgifter	
0022	Skattekontoret, Svalbard	01	Driftsutgifter	
<i>Sum utgiftsført i Svalbardregnskapet</i>				1 937 795
Inntektskapittel i Svalbardregnskapet	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Regnskap 2020
3005	Syssele mannen (jf. kap. 5)	01	Diverse inntekter	
3005	Syssele mannen (jf. kap. 5)	02	Refusjonar m.v.	
3006	Syssele mannens transportteneste (jf. kap. 0006)	01	Leigeinntekter	
3009	Kultuminnetiltak (jf. kap. 0009)	01	Diverse inntekter	
3022	Skattekontoret, Svalbard (jf. kap. 0022)	01	Diverse inntekter	
3030	Skattar og avgifter	70	Skattar m.m.	
3030	Skattar og avgifter	71	Utførselsavgift	
3030	Skattar og avgifter	72	Utmålsgebyr, årsavgift	1 060 500
3035	Tilskot frå statsbudsjettet	70	Tilskot	
<i>Sum inntektsført i Svalbardregnskapet</i>				1 060 500
<i>Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet</i>				877 295

Note C del II	Spesifisering av netto rapportert direkte i kapitalregnskaet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter art	
	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til Svalbardregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	1 060 500	1 078 500
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Salgs- og leieinnbetalinger		
Andre innbetalinger		
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	1 060 500	1 078 500
Driftsutgifter rapportert til Svalbardregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1 692 766	1 701 081
Andre utbetalinger til drift	245 029	198 863
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	1 937 795	1 899 944
Netto rapporterte driftsutgifter	877 295	821 444
Investerings- og finansinntekter rapportert til Svalbardregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter		
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til Svalbardregnskapet		
Utbetaling til investeringer		
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Utbetaling av finansutgifter		
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	0	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til Svalbardregnskapet		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til Svalbardregnskapet</i>	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra Svalbardregnskapet		
Utbetalinger av tilskudd og stønader		
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra Svalbardregnskapet</i>	0	0
Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter art	877 295	821 444

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2020

	Note	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	2 134 600	2 283 700
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	311 086	169 344
<i>Sum inntekter fra drift</i>		2 445 686	2 453 044
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	40 243 958	38 141 254
Andre utbetalinger til drift	3	35 639 729	38 306 543
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		75 883 687	76 447 797
Netto rapporterte driftsutgifter		73 438 002	73 994 753
Investerings- og finansinntekter rapportert til			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til			
Utbetaling til investeringer		0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	904	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		904	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		904	0
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	5	8 523 837	7 349 402
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		8 523 837	7 349 402
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		68 700	67 400
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		5 002 826	4 697 255
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633,		7 544 563	8 199 594
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		2 473 037	3 434 939
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		67 388 105	70 080 290

Oversikt over mellomværende med statskassen **

Eiendeler og gjeld	2020	2019
Fordringer	15 942	6 314
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 296 159	-1 421 784
Skyldige offentlige avgifter	-250	0
Annen gjeld	0	27 333
Sum mellomværende med statskassen	6	-1 388 138

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Utmålsgebyr, årsavgift (Svalbard kap. 0480)	1 060 500	1 078 500
Behandlingsgebyr bergrettigheter	1 074 100	1 205 200
Sum innbetalinger fra gebyrer	2 134 600	2 283 700
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
Leie av bergrettigheter og eiendommer (ka. 3906)	116 259	169 344
Salgssum ved avgang anleggsmidler	194 826	0
Sum andre innbetalinger	311 086	169 344
Sum innbetalinger fra drift	2 445 686	2 453 044

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	33 971 784	32 492 402
Arbeidsgiveravgift	5 002 826	4 697 255
Pensjonsutgifter*	3 970 342	3 878 096
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-2 986 010	-3 327 400
Andre ytelser	285 017	400 901
Sum utbetalinger til lønn	40 243 958	38 141 254
Antall utførte årsverk:*	50,99	47,53

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 12,0 prosent. Premiesatsen for 2019 var 12,0 prosent.

***Antall utførte årsverk:** Antall utførte årsverk for 2019 & 2020 er inkludert utbetalt mertid, reisetid og overtid i henhold til definisjon av utførte årsverk i PM-2019-13.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	3 158 736	2 412 576
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	1 804 210	1 530 297
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 256 981	999 300
Mindre utstyrsanskaffelser	1 842 596	1 169 936
Leie av maskiner, inventar og lignende	77 636	97 437
Kjøp av konsulenttjenester	7 987 492	8 506 581
Kjøp av andre fremmede tjenester	6 329 961	5 266 691
Reiser og diett	438 298	1 164 757
Øvrige driftsutgifter	660 643	1 056 482
Sikring og miljøtiltak	8 406 417	11 062 524
Miljøtiltak Løkken	3 676 759	5 039 963
Sum andre utbetalinger til drift	35 639 729	38 306 543

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	904	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	904	0

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2020	31.12.2019
Avgifter -Produksjonsavgift på mineraler (kap 55..)	8 523 837	7 349 402
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8 523 837	7 349 402

Note 6 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020	31.12.2020	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	15 942	15 942	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	15 942	15 942	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-233 834	0	-233 834
Skyldig skattetrekk	-1 296 159	-1 296 159	0
Skyldige offentlige avgifter	-250	-250	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	-1 530 243	-1 296 409	-233 834
Sum	-1 514 301	-1 280 467	-233 834

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Ladebekken 50
N-7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

